

НАША ЦЕРКВА- КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ "БОРИСТЕН"

Видання благославив патріарх УПЦ КП ФІЛАРЕТ

№ 1 (113), 2013 р.

• ВІТАЄМО

СВЯТІЙШОМУ ПАТРІАРХУ КИЇВСЬКОМУ І ВСІЄЇ РУСИ-УКРАЇНИ ФІЛАРЕТУ

Ваша Всесвятосте!

Дозвольте щиросердно, з почуттям глибокої пошани та поваги привітати Вас з вісімдесят четвертою річницею з дня народження. Усі вірні Вашої Церкви, увесь український народ щасливі, що мають такого предстоятеля Української Православної Церкви Київського Патріархату: правдивого духовного наставника нації, церковного і державного мужа. В непростий час становлення нашої Держави і нашої Церкви Ви залишаєтеся коли не поодиноким справжнім та непорушним авторитетом для більшості українського народу.

Нехай же Господь зміцнить Ваші сили, подожить літа заради втілення тих високих і святих ідеалів, котрим Ви присвятили життя! Нехай Ваше

особисте щастя буде множити праця і щирість тих, хто поряд з Вами! Нехай навіть ворожі прокльони міцнитимуть Ваш дух і Ваше тіло! Так само дозвольте у ці піднесені та радісні дні запевнити у нашій відданості та націленості на жертвні труди заради нашої спільної шляхетної справи. Ми робили і будемо роботи свою скромну справу, не зважаючи на усі прикrostі й складності теперішнього часу.

З роси Вам і води, дорогий наш Патріарх!

За дорученням Редакції Фідель СУХОНІС,
письменник, редактор бюлетеня

«Наша Церква – Київський Патріархат».

23 січня 2013 року

Січеслав (Дніпропетровське).

ПРЕДСТОЯТЕЛЮ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ ВИПОВНИЛОСЯ 84 РОКИ

23 січня 2013 р. виповнилося 84 роки від дня народження Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета. З цієї нагоди він вранці очолив у Володимирському кафедральному соборі Києва Божественну літургію та подячний молебень. Предстоятелю співслужили архієреї та духовенство УПЦ Київського Патріархату.

Після богослужіння до Святійшого Владики від імені повноти Церкви зі словом вітання звернувся митрополит Львівський і Сокальський Димитрій:

**Ваша Святосте! Милостивий
наш патріарше і отче!**

Як тільки-но відходять від нас різдвяні свята і вже майже перестає лунаати коляда, ми поспішаємо звідусіль до Києва, нашої найвеличнішої святині – Свято-Володимирського кафедрального собору, щоб тут разом з Вами, соборно піднести молитви до Господа нашого Ісуса Христа в день Вашого народження. Якось так по-справжньому хочеться відзначити цей період, в який Ви народилися 84 роки тому у далекому донбаському селі Благодатне.

Ще так нещодавно ми раділи Ісусу народженому, зі славою і трепетом, разом з великим пророком Іоаном, зустрічали Його на Йордані. Пройде зовсім

небагато часу і Немовля Ісус зволить носитися на руках праведного Симеона. Воістину благословенна ця пора церковно-уставного календаря, в яку ви, Ваша Святосте, прийшли в далекім 1929 р. на світ. Шлях Вам так само освітлювала Вифлеємська зірка, яку ми намагаємось духовно не загубити впродовж всього нашого життя, бо віриться мені, що над кожною людиною, яка приходить у цей світ, світить незвичайна зірка. Багато хто з отців і вчителів Церкви навчає, що над Богомладенцем Ісусом світила не зірка, а світлосяйний ангел. Так само в житті кожної людини світлосяйний ангел-охоронець запалює свічку життя і підтримує її горіння.

Всі ми знаємо, що діти народжуються на світ з великої батьківської любові і особливо материнської. Якщо ця любов поєднується з молитвою тієї ж матері, то це є незвичайна сила. З любов'ю, палко і щиро за вас молились батьки, а згодом одна мати. Вона була в незнанні, ким виросте її старший син, яку путь в житті обере. Так буває, що провидіння Боже охороняє все те до певного часу у великій таємниці, аж доки несподівано розкриється велич людини. Так було з Вами, Ваша Святосте.

Свою чергою пліло, не хочу тут сказати, що безтурботне, а навпаки, тяжке, наповнене працею дитинство, раптом семінарія, академія і далека, з достойністю, пройдена дорога від найвищого ступеня священничого чернечого служіння аж до високого святительського патріаршого сану. На цьому шляху Вам довелося виполоти і знести чимало терня й гірких випробовувань. Перед Вашим лицем сплило шість генсеків, чотири президенти, на декілька років один режим змінився на інший у вирі війни і горя, потім зникла одна наддержава, народилася незалежна й соборна Україна, а у ній невмируща боротьба за помірність і автокефалію Української Православної Церкви, яку очолили саме Ви, і все це так само осяяне тим самим ангелом-зіркою, підсилене материнською молитвою.

Ваша Святосте! Цей сонм архиєреїв, духовенства й віруючих сьогодні низько, у день Вашого народження, схилиє голови, доземно кланяючись Вам за Вашу невтомну працю у ниві великого українського винограду. Ви є справжній велет духу, сили і здоров'я, якими наділив Вас Бог та сильний подих свободи донбаського українського степу.

В цей день ми складаємо Вам найкращі побажання. Хочемо, щоб Ви ще довго і довго здіймали свої руки біля престолу цього кафедрального собору.

Многії і благії Вам літа!

На знак поваги та спільної молитви владика Димитрій підніс Патріарху букет квітів і просфору.

У відповідь зі словом подяки та настанови до присутніх звернувся Святійший Патріарх Філарет:

Ваші преосвященства, всечесні отці, дорогі браття і сестри!

Насамперед, я хочу подякувати вам, владико, за ваші завжди змістовні привітання, які я повинен уважно слухати, але розрізняти, де є правда, а де є неправда, де є перебільшення.

Правда в тому, що земне життя підходить до кінця. Треба подумати: для чого ти народився і для чого прожив таке довге життя. Який сенс у цьому житті, радостях, стражданнях, скорботах, печалях і трудах? Якщо далі за смертю нічого не існує, як думають атеїсти, то навіщо ці труди, що вони принесли і чим закінчується життя?

Життя закінчується, як правило, хворобами і болістями. Невже для цього створив Бог людину, щоб пожити навіть і

сто років? Невже всі ці роки у скорботах і трудах повинна жити людина?

Якщо б ми думали так, то ми були б обманщиками. Проповідуємо одне, а думаємо про інше. Проповідуємо про вічне, про воскресіння Ісуса Христа, про подолання смерті, про прощення гріхів, а живемо тільки для земного життя. І проповідь часто не відповідає життю. Тому коли життя підходить до кінця, про що треба думати?

Думати не треба про земне благополуччя, а про вічне життя, як ти туди увійдеш. Ти туди увійдеш обов'язково. Це від тебе не залежить. Але яким буде там твоє життя?

Ти обов'язково станеш на суд перед Богом. І що ти скажеш Богові? Він перед тобою в одну мить розкриє все твоє життя, від того моменту, коли ти став жити свідомо, аж до самої смерті. У цьому житті є все. І головне, що там є гріхи, які вимагають у правди Божої покарання. Це треба кожному з нас не тільки пам'ятати, а кожного дня нагадувати собі.

Тому треба, як я думаю, коли підходить життя до кінця, думати насамперед про свої гріхи. Думати, каятися і просити у Бога прощення. Якщо хто не буде каятися у своїх

гріхах, коли б вони не були скоєні, і не буде просити у Бога прощення, то він у Царство Боже не увійде. Тому що гріхи не пускають. Злі духи на митарствах не пропустять через ці гріхи. Усвідомлення цього повинно стримувати у людині почуття гордості. Щоб ти не зробив у цьому житті доброго, велике чи мале, воно нічого не варте перед твоїми гріхами. І якщо людина буде пам'ятати про свої гріхи, – ніколи не згрішить гордістю. А це найтяжчий гріх, бо він стоїть найбільшою перешкодою до входження людини у вічне блаженне життя. І святі отці кажуть, що якщо великий подвижник, який навіть звершував чудеса, але думає, що він найкращий, в Царство Боже не увійде.

Для того, щоб цю думку ви засвоїли твердо, згадайте Юду. Коли Господь посилав на проповідь, він також творив чудеса. Повертаючись з проповіді, апостоли хвалилися: «Господи, і біси коряться нам». Тому не треба дивуватися, що великі подвижники, які впали у гордість, в Царство Боже не увійшли.

Тому нам постійно треба пам'ятати про свої гріхи, як це робили і апостоли. Апостол Петро до самої своєї смерті пам'ятав про те, як він відрікся Христа перед служанкою і плакав гірко. А ще більше треба пам'ятати милість Божу. Бо якщо захищався тільки на своїх гріхах, то впав у відчай. А треба пам'ятати про велику та незагненну милість Божу, яку ми не можемо осягнути.

Як можна зрозуміти, коли розбійник, який все своє життя крав і вбивав, а першим увійшов у рай. Не Авраам, не Адам, не Давид, ні інші пророки, а розбійник увійшов. Хіба зрозуміла нам людям оця безодня милості?

Згадайте притчу Ісуса Христа про працівників у винограднику, коли господар тому, хто працював з одинадцятої години, дав ту ж платню, що й працівникам, які трудилися цілий день. І ті, що працювали цілий день, думали, що отримають більше, але отримали стільки ж, скільки й ті, що прийшли останніми, то були незадоволені. І господар сказав: «Чого око твоє лукаве з того, що я добрий?! Я хочу й тому дати стільки, скільки й тобі».

Тому нам треба про милість Божу пам'ятати тоді, коли ми усвідомлюємо свою гріховність. І тоді у цій безодні милості потонуть усі гріхи і перетворяться у небуття. І Господь прийме нас у Царство Небесне не за нашими заслугами, а за Своєю милістю. Оці думки у мене постійно.

Я дякую вам, преосвященні владико, за вашу любов, яку я відчуваю. І ви повинні разом працювати на ниві Божій. Працювати у Бога, в Його винограднику. Бо Церква – це виноградник, який треба обробляти. Коли б Бог не покликав тебе, зранку, чи при завершенні життя, працею для вічного життя. Тому, коли підійде смерть, ти не будеш її боятися, бо це буде природний перехід від одного стану до іншого.

І нехай Господь наш Ісус Христос за молитвами Божої Матері і всіх святих наставляє нас на путь розуму, покаюння і надії на вічне блаженне життя.

Завершилося богослужіння уставним многоліттям.

Прес-центр Київської Патріархії.

ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ ВЗЯВ УЧАСТЬ У СВЯТКУВАННІ ДНЯ СОБОРНОСТІ І СВОБОДИ

22 січня 2013 р. з нагоди 94-річниці Злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки відбулося святкування Дня Соборності і Свободи. В урочистих державних заходах, присвячених цій даті, взяв участь Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет. Його супроводжували архієпископ Переяслав-Хмельницький і Бориспільський Епіфаній та архієпископ Чернігівський і Ніжинський Євстратій.

О 10.00 відбулося покладання квітів до пам'ятників Т. Г. Шевченку та М. С. Грушевському за участі Президента України В. Ф. Януковича, голови Верховної Ради України В. В. Рибака, глави Уряду М. Я. Азарова, міністрів, народних депутатів, релігійних, державних та громадських діячів.

Після покладання квітів до пам'ятника Шевченку Глава держави підійшов до Святійшого Патріарха Філарета і особисто привітав його з днем народження, яке відзначається 23 січня. «Завтра я буду в Давосі, але сьогодні я підписав вітання на Вашу адресу», – сказав Президент.

У другій половині дня у палаці «Україна» відбулися урочисті збори та концерт, присвячені Дню Соборності і Свободи. На заході також був присутній Патріарх Філарет і супроводжуючі його архиєреї.

Прес-центр Київської Патріархії.

ЗАХИСТІТЬ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УПЦ (МП) ВІД ЗАЗІХАНЬ

Звернення Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета до єпископату Української Православної Церкви (Московського Патріархату)

ПРЕОСВЯЩЕННІ ВЛАДИКИ!

Минулого року двічі – 4 березня 2012 р. та 13 травня 2012 р. – доводилося звертатися до вас з приводу прагнень Московського патріарха Кирила досягнути фактичного позбавлення Української Православної Церкви (Московського Патріархату) незалежності і самостійності в управлінні. Тоді виконання плану з руйнування структури УПЦ (МП) через так зване «приведення Статуту УПЦ у відповідність до Статуту РПЦ» було призупинене – але не відкинене повністю.

Як стало відомо, під приводом «приведення Статуту УПЦ у відповідність до Статуту РПЦ» існує намір провести на Архієрейському соборі РПЦ, що має відбутися 2-5 лютого, рішення, якими би змінювалася структура УПЦ (МП) та в ній би вводилися митрополичі округи – за прикладом округів, створених у Росії. Подання про внесення таких змін планується зробити від імені Донецького митрополита УПЦ (МП) Іларіона (Шукала), керівника статутної комісії УПЦ (МП), діяльність якого на цій посаді вами минулого року була піддана широкій критиці.

По суті таке рішення означатиме, що Київська митрополія на чолі з митрополитом Володимиром (Сабоданом) з нинішнього становища єдиного для всіх єпархій УПЦ (МП) центру перетвориться лише на одну з ряду митрополій Московського Патріархату в Україні – поруч з Донецькою, Одеською та іншими.

Формально ці нові митрополії нібито будуть підлягати Київській митрополії, але по суті вони будуть напряму керуватися з Москви, бо без її дозволу чи благословення не можна буде призначати або перемішувати архієреїв у цих митрополіях. Роль Синоду і Предстоятеля УПЦ (МП) зведеться до декоративної, а їх повноваження будуть не більшими, ніж у Єкзарха України за часів СРСР.

Таким чином Московський патріарх Кирил хоче забезпечити собі на майбутнє гарантії влади над Українською Церквою, а деякі ієрархи УПЦ (МП) – реалізувати свої амбіції. Та кож це є шлях до роздроблення єдності України як держави, про що не один рік мріють кремлівські політики.

Тому, усвідомлюючи загрозу, яка знову нависла над Україною і Українською Церквою, звертаюся до вас, преосвященні владики, із закликом – не допустити реалізації такого або подібного сценарію і зберегти від зазіхань та змін Статут і права УПЦ (МП) на незалежність в управлінні.

Можливе втручання Архієрейського собору РПЦ в питання Статуту УПЦ (МП) за суттю стане грубим порушенням прав незалежності і самостійності в управлінні. А за формою воно суперечитиме рішенням Помісного Собору РПЦ 1990 р., яким ця незалежність була надана, та Помісного Собору РПЦ 2009 р., яким вона була підтверджена.

Тому, не говорячи вже про принципову незаконність розгляду статутних питань щодо УПЦ (МП) Архієрейським собором РПЦ, навіть з формальної точки зору Архієрейський собор РПЦ не може розглядати питань, рішення за якими ухвалене Помісним Собором РПЦ. Змінити рішення, затверджені Помісним Собором РПЦ щодо УПЦ (МП), може лише інший Помісний Собор РПЦ.

ПРЕОСВЯЩЕННІ ВЛАДИКИ!

На кожному з вас лежить персональна відповідальність за збереження від закордонних зазіхань права УПЦ (МП) на самостійність і незалежність в управлінні. Це право, як і єдність структури УПЦ (МП), збереження її від роздроблення на маріонеткові митрополії, є винятково важливими складовими для процесу подолання в майбутньому розділення українського православ'я, утворення в Україні єдиної Помісної Православної Церкви.

Владики, захистіть свою Церкву, гідність свого Київського митрополита, захистіть свої права – і захистіть Україну! Нехай у боротьбі за правду вам допоможе Господь!

**З любов'ю у Христі – ФІЛАРЕТ,
Патріарх Київський і всієї Руси-України
29 січня 2013 р.**

• З ЖИТТЯ УПЦ КП

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ЄПАРХІЯ ВЗЯЛА УЧАСТЬ У ДЕРЖАВНИХ ЗАХОДАХ З НАГОДИ ДНЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

День Соборності України – свято, що відзначається щороку в день проголошення Акту воз'єднання Української Народної Республіки та Західно-Української Народної Республіки, яке відбулося 22 січня 1919 року на Софіївському майдані площі в Києві.

Акт Злуки був глибоко детермінований історично і спирався на споконвічну мрію українського народу про незалежну, соборну національну державу. Він став могутнім виявом волі українців до етнічної й територіальної єдності, свідченням їхнього самоусвідомлення, важливою віхою процесу становлення політичної нації. Акт Соборності надав завершеної форми самостійній українській державі, сприяв подоланню залишків ідей федералізму в ментальності національної політичної еліти.

22 січня 2013 року у місті Дніпропетровську відбулися урочисті заходи в пам'ять чергової річниці такої визначної події. На вулиці Леніна біля пам'ятника Тарасу Григоровичу Шевченку керуючий єпархією Преосвященний Симеон, єпископ Дніпропетровський і Криворізький, разом із керівниками міста та області після святкової програми звершили покладання квітів до постаменту Кобзаря.

Після дійства Архієпископ у співслужінні духовенства звершив чин молебню за Україну, її єдність та багатостраждальний український народ. Владика окропив присутніх святою Хрещенською водою та закликав на всіх Боже благословення.

Молитва закінчилася співом многолітня.

• АДРЕСИ ДОБРОТИ

УКРАЇНЦІ США ТРАДИЦІЙНО ДОПОМОГЛИ ЗРОБИТИ СВЯТКОВИМ РІЗДВО ДЛЯ СИРИТ В СІЧЕСЛАВІ

Вже не один рік наша редакція слугує таким собі містечком благодійної допомоги з боку західної української діаспори Дніпропетровському обласному дитячому будинку для дітей з вродженими та придбаними фізичними вадами. За цей час зроблено чимало гарного для обділених долею дітей. Зокрема, шляхетною традицією стало тут проведення «Українського Різдва». Цьогорічне найбільше християнське свято не стало винятком. Саме на 7-ме січня до сиротинця завітали журналісти щомісячника, представники азербайджанської громади області, самодіяльні артисти, душпастирі УПЦ КП та просто не байдужі люди. Відкриваючи духовну імпрезу шеф-редактор «Бористену» та бюлетеня «НЦ-КП», письменник Фідель Сухоніс розповів вихованцям і педагогічному персоналу дитячого будинку про традиції відзначення великого християнського свята в Україні, про його значення в житті нашого народу. З особливою цікавістю присутні вислухали панотця Ростислава ієрея Української Православної Церкви Київського Патріархату. Душпастир докладно пояснив, що означає для віруючої людини Різдво Христове, як має зустрічати і проводити цей день правдивий християнин. По завершенню свого слова отче Ростислав поблагословив обділених долею дітей, побажав їм усього найкращого. Ну, а потім були виступи самодіяльних артистів. Особливо порадували молоді таланти, нотрі майстерно ви-

конали, як і добрі відомі колядки та щедрівки, так і мало знані композиції на цю тему. Так само були цікаві розіграші та конкурси. І звичайно ж дарунки з нагоди величного свята Різдва Христового. Вочевидь, що діти не були б багаті на таку радість, аби не жертвовність і правдиво християнська настанова читачів та прихильників «Бористену» та його релігійного додатку «Наша Церква – Київський Патріархат». Ось

листа цих шляхетних добродіїв: Іван та Маруся Гнип (Denair, CA.), Любов Заковоротна (Oxford, CT., спочила в Бозі 10-го грудня 2012 року, але встигла пожертвувати в пам'ять покійного чоловіка Івана Заковоротного), Анатолій Брантон (Menifee, CA.), Євген Макар (Mountainside, N.J.), Оля та Антон Філімончук (Budd Lake, N.J.), Марія Андрусак (Warren, MI.), Алла Черний (Oradell, N.J.), Олександр Власенко (North Port, FL.), Петро Китастий (Livonia, MI.), Іван Федоренко (USA), Віктор Рудь (Ridgewood, N.J.), Григорій Білоус (New Hope).

Отож, нехай Господь допомагає і продовжує літа тих, хто здійснює його

заповіді про допомогу потребуючим не на словах, а на ділі! З роси Вам і води, шановні жертводавці.

На фото: вихованці дитячого будинку Данилко та Андрій тішаються, що відбулася така цікава імпреза; отець Ростислав побіля святкової ялинки з вихованцями сиротинцю, гуртова світлина на згадку учасників та глядачів імпрези «Українське Різдво».

Влас. інформ.

ДОРОГИ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Заходами Громадського Комітету в південно-західній частині Флориди було відзначено «День Соборності та Свободи України» в неділю, 20-го січня ц. р., в Українському Релігійному та Культурному Осередку ім. св. Андрія. На свято масово прибула українська громада, щоб відсвяткувати цей знаменний день в житті українського народу.

На початку було піднято американський та український прапори українськими-американськими ветеранами під проводом Євгена Томашоського та Ігора Грона і відспівано всіма присутніми американський та український гімни.

Голова Громадського Комітету – Рома Гуран – відкрила свято і передала ініціативу ведучій вечора Лідії Білоус, яка продумала програму вечора, ілюстровану світлинами з подій в Україні 22 січня та 1 листопада 1918 р., 22 січня 1919 р. та 24 серпня 1991 р.

Ведуча представила проф. Віру Боднарук, голову Товариства української мови ім. Шевченка в США, яка виступила з вітальним словом: «Дороги до Незалежності». У своїй промові В. Боднарук пригадала про прагнення українського народу сторіччями бути незалежною державою під проводом гетьманів, державних мислителів та збройних сил.

Величаво і радісно було проголошено Українську Народну Республіку в січні 1918 року. Під впливом цих подій у листопаді того ж року було проголошено Західно-Українську Народну Республіку, а 22 січня 1919 року було проголошення злуки всіх

частин єдиної України – Галичини, Буковини, Закарпаття і Наддніпрянської України. Це було здійснення віковичної мрії, задля якої жили і вмирали найкращі сини і дочки України.

Але це об'єднання виявилось не тривалим, і невдовзі окремі частини українських земель знову опинилися у складі різних держав. А нове об'єднання «сходу» і «заходу» України в 1939 році, як складової частини Радянського Союзу, залишило незагоєні рани в серцях мільйонів українських людей. Під московською комуністичною окупацією Україна була 70 років і бачила жорстоке нищення свого народу – Голодомором, розкуркуленням та засланням на Сибір. Так відбувалося свідоме нищення української інтелігенції, щоб залишити масу, якою легко керувати.

Все ж український народ виявився непереможний, і в січні 1990 року патріотичні сили, передбачаючи розпад Радянського Союзу, згуртувалися і організували «живий ланцюг» між Києвом і Львовом як символ духовної єдності людей східних і західних земель України.

У липні 1990 р. Верховна Рада Радян-

ської України ухвалила декларацію про державний суверенітет України, а 24 серпня 1991 року ухвалила Акт проголошення незалежності України, який підтвердив народ на Всеукраїнському Референдумі 1 грудня 1991 р. Від 1992 р. День Незалежності України щороку відзначається 24 серпня. А також відзначається офіційно 22 січня як День Соборності і Свободи України.

З приходом до влади Партії Регіонів відчувається деяка загроза молодій українській державі. Але на останніх виборах до Верховної Ради таки було обрано немало кількість депутатів з опозиції. Як сказав колишній дисидент, юрист за професією та кандидат на президента України Левко Лук'яненко: «Вже народилося нове покоління українських політиків і, врешті-решт, воно витіснить старих злодіїв і бандитів. Україна має чудову землю, добрий клімат – всі природні умови, щоб стати багатого, заможного країною. Але для того, щоб це здійснилося, необхідно усунути теперішню провідну верству олігархів, шахраїв, яка не думає про Україну, а тільки про свої багатства».

Проф. Боднарук підкреслила, що майбутнє України залежатиме від молодих людей, які народилися в незалежній Україні, мають контакти із західним світом через Інтернет і зможуть зміцнити сильну українську державу на демократичних засадах.

Після привітального слова було показано на екрані концерт гурту «Мандри», який виконав пісню «Не спи, моя рідна земля» з візуальними кадрами історії України та прагненням народу до незалежності. А

об'єднаний хор Норт-Порту під диригентурою Любові Добровольської-Інгрем виконав три пісні: «Гей, у лузі червона калина», «Живи, Україно» та «О, Україно! О, любя ненько». Вірш «Свято Державності» С. Орлюка з почуттям декламувала Оля Гронь.

Приємною несподіванкою на святі був виступ Олександра Криськіва зі Львова на тему: «Увічнення пам'яті героїв», ілюстрований світлинами. Цей проект проводиться у Львові, де пластові курені беруть назви загиблих героїв України і так увічнюють пам'ять синів і дочок України, які загинули у нерівному бою за волю і славу України.

На завершення було показано на екрані коротку програму: «Розмова з отаманом» Івана Поповича, де позитивно показується, що все, за що боролися українці під проводом отамана Петлюри, не пропало, а увічналося новим поколінням українців у незалежній Україні!

Ветерани піднімають прапори; зліва – Оля Гронь.

• АДРЕСИ ДОБРОТИ

Сестрицтво української парафії св. Андрія з околиць Вашингтону допомогли Наталці Ніколенко в світлу пам'ять новоспочилої Люби Заковоротної

Нещодавно за проханням добродійки пані Ольги Матули, котра репрезентує сестрицтво парафії св. Андрія з околиць Вашингтону, була доручена допомога обдарованій і здібній каліці - сироті Наталці Ніколенко. Ми не раз писали про цю мужню дівчину, котра фактично без рук і ніг, прикута до інвалідного візка, змогла не лише вистояти у боротьбі за власне життя, а ще й захопилася вишивкою та петриківським розписом. Її роботи вже здобули прихильність не лише пересічних цікавих, а й спеціалістів мистецтвознавців.

Цей добродійний вчинок українки з США здійснили в світлу пам'ять новоспочилої активістки нашої громади на землі Вашингтону пані Люби Заковоротної. Своїм добродійним вчинком, ми певні, члени сестрицтва заохотять й інших щирих людей для допомоги обділених долею людям.

Влас. Інформ.

ФУНДАЦІЯ ВОЛОДИМИРА ТА ЗОРЯНИ МОГУЧИХ З США В ЧЕРГОВИЙ РАЗ ДОПОМОГЛА РЕДАКЦІЇ БЮЛЕТЕНЯ «НАША ЦЕРКВА – КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ»

Незважаючи на те, що бюлетень «Наша Церква – Київський Патріархат» виходить ось вже майже 10 років, він постійно відчуває матеріальні труднощі. Очевидно, що вони лише посилюються за нинішньої антиукраїнської влади. Відшукати кошти для підготовки бюлетеня УПЦ КП на Сході України завжди було важко. А нині, коли московський чернець Кирило, котрий має ручний годинник за 30 тисяч євро, їздить в Україну немов би у одну з своїх єпархій і поговів. А тому ми щиросердно вдячні усім, хто допомагає нам у ці непрості часи із західної діаспори. Зокрема, родинній Фундації Зоряни та Володимира Могучих з штату Нью-Джерсі (США), котра нещодавно поважно в черговий раз допомогла нашому виданню. І це справді похристиянські, коли віруючі українці по всіх світах з щирим серцем дякують Господа за його милість у такий шляхетний спосіб. Отож, молимо Христа, добродії Могучі, за Ваше здоров'я та довгі літа!

Влас інфом.

На фото: пан Володимир МОГУЧИЙ промовляє до громади парафії Св. Вознесіння у м. Кліфтон (Нью-Джерсі), де він є старостою.

Профільний комітет Верховної Ради відхилив законопроект, який уможлиблював приватизацію Почаївської лаври

Комітет ВРУ з питань культури і духовності не погодив резонансний законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо повернення культових споруд релігійним громадам, яким з переліку об'єктів, що не підлягають приватизації, мали виключити споруди Почаївської лаври, повідомляє «Релігія в Україні» з посиланням на депутата Олександра Бригинця.

«Комітет пропонує не включати до проекту порядку денного сесії ВРУ цей проект, як такий, що грубо порушує один із найважливіших принципів відносин церкви і держави - принцип рівності релігійних організацій перед законом, а також може спровокувати гостре громадське протистояння на релігійному ґрунті в Україні», - пише Бригинець у своєму блозі.

Такі унікальні та цінні з точки зору культурної спадщини об'єкти, як Києво-Печерська лавра, Софія Київська, підмурки Десятинної церкви і Почаївська лавра

повинні залишатися загальнодержавною власністю, адже не всі користувачі об'єктами культурної спадщини дотримуються повною мірою пам'яткоохоронного законодавства, вважають члени комітету. «Мені страшно уявити, якби об'єкти, наприклад, Києво-Печерської лаври були у власності якоїсь з релігійних громад, враховуючи те, як церковники лаври ставляться до історичних об'єктів», - коментує О.Бригинець.

Крім цього, відповідно до проекту з Переліку пам'яток, що не підлягають приватизації автори законопроекту планували виключити шість об'єктів пам'ятки XVIII – XX сторіччя Почаївської лаври (охор. №672/0) в м. Почаїв, вул. Возз'єднання, 8: собор Успіння Пресвятої Богородиці (1771 – 1784 рр..) охор. № 672/1, собор Святої Трійці (1912р.) охор. № 672/2, келії монастирські (1771 – 1780 рр..) охор. №672/3, будинок архієрейський (1820 – 1825рр..)

охор. № 672/4, дзвіниця (1861 – 1871 рр..) №672/5 та корпус надбрамний (1835 р.) охор. №672/6.

Але «на щастя, в нашому комітеті є здорове ядро відповідальних депутатів, які ні в якому разі не підтримають те рішення, яке суперечить інтересам культурної та історичної спадщини», вважає депутат Бригинець.

Минулого року подібний законопроект (Про Перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації (щодо виключення з «Переліку» будівель Почаївської лаври) вже пропонувався на розгляд Верховної ради України, однак через масовий спротив громадськості так і не був внесений в порядок денний. Тоді документ містив ще й інші об'єкти культурної спадщини, зокрема, приміщення церков у Криму, храмів Києво-Печерської лаври та Софії Київської.

Церква.info

• ПРОПОВІДЬ

ШАНУВАННЯ ПРЕДКІВ (У ЄВРЕЇВ І У НАС)

Проповідь Митрополита Василя Липківського в Неділю св.Отців. *)

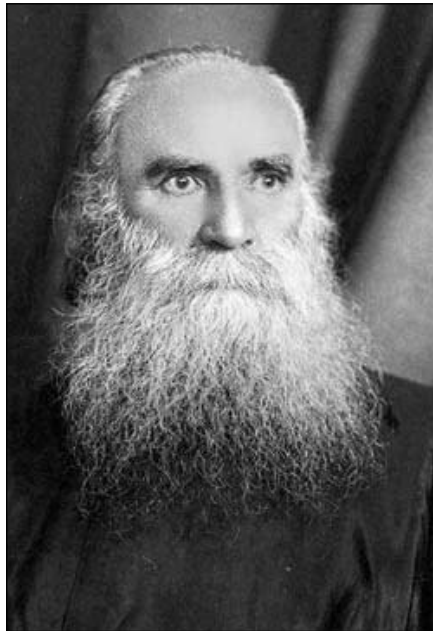
Сьогоднішня неділя, остання перед Різдом Христовим, називається Неділею Святих Отців, бо ми споминаємо в неї рід Христа Спасителя. Тому ми тільки що чули з св. Євангелії перелік предків Христа Спасителя по Його земній природі. Христос, як Син Божий, напевне не має предків на землі, бо Він вічно перебуває у Бога. Але, коли Христу Спасителю, задля спасіння світу, треба було родитися на землі, як чоловікові, то й в Нього безумовно повинні бути предки. Св. єв. Матей досить докладно перелічує всіх предків, починаючи з Авраама, патріарха єврейського народу і кінчаючи Йосифом, обручником Пресв. Діви Марії.

Звідки ж св. євангеліст знає цих предків? Єврейський народ дуже шанував взагалі своїх предків. І до Бога він звертався не інакше, як з такими словами: «Господи, Боже отців наших Авраама, Ісаака, Якова і роду праведного». І в книгах Старого заповіту досить часто ми зустрічаємо перелік предків тих, чи інших родів. Євреї шанували і в своїх книгах записували роди царські і первосвященницькі. А Господь Ісус Христос був з роду царського і первосвященницького.

Любі брати і сестри! Велике значення для кожної людини, хто були його предки, оскільки вони були люди високого життя, чистої душі, твердих переконань. Але, безумовно, ще більше значення має для цілого народу - хто його предки. Предки, це є те зерно, з якого росте і розвивається, з якого народжується те родословне дерево, що називається народ. Предки, це той корінь, з якого народ росте і шириться по землі. А який корінь, таке віття, такі плоди. З другого боку, шанувати своїх предків, їх віру, їх життя, з ними духовно єднатися, підтримувати те, на що вони працювали на землі - це велике, це може найбільше достоїнство народу, найбільша його сила.

Через що Христос Спаситель, благословив народитися серед єврейського народу? Безумовно, через те, що той народ мав великих, достойних, твердих вірою і любов'ю предків. Св. ап. Павло свідчить, що предки єврейського народу були зразком віри для всіх народів, що вони вірою перемогли царства, затулили пащі левів, чинили правду, гасили силу вогню. Другі ж наруги та ран зазнали, та ще й кайданів і темниці, камінням їх побивали, розпильювали на двоє, катували, мечем вбивали; тинялись в овечих та козиних шкурах, бідуючи, горюючи, страждаючи по пустинях та горах, та по вертепах і проваллях земних (Євр. 11, 33-38). От ця велика віра, ця непохитна твердість і страждання, ця любов до Бога і зробили цих ісповідників віри достойними бути предками Христа.

Але не тільки ці поодинокі великі люди єврейського народу, а й весь народ мав і мусив мати велике достоїнство, що Христос іменно серед цього народу народився, побачив цей світ і здобув своє виховання на землі. Яке ж це достоїнство? Перш за все те, що єврейський народ дуже шанував своїх предків, твердо і непохитно тримався їх віри, їх життя; духовне єднання з ними вважав для себе найбільшим своїм обов'язком і найкращою запорукою своєї сили й непереможності, страшенно страждав, як і його духовні проводирі. Але іменно духовно єдність з своїми проводирями він і в найтяжчі часи не втрачав своєї

духовної сили, бадьоро дивився на своє майбутнє і підчас свого занепаду вірив у своє відродження.

«Відчиняться ворота твої, Єрусалиме, - говорив пророк Ісаїя, - одчиняться ворота твої і вже не будуть зачинятися ні вдень, ні вночі, щоб достатки народів до тебе припливали, і царі їх приходили. Піднеси очі твої і подивись кругом, всі громадою прямують до тебе. Сини твої здалека прибувають і дочок своїх на руках несуть. Поглянеш і зрадієш, і заб'ється серце твоє» (Іс. 60, 4 - 11). Той народ, який єднанням зі своїми предками мав у собі таку силу духа, що в найбільш сумні часи не втрачав твердої віри в своє визволення, відродження, достоїн був виховати серед себе Визвольника всіх народів: Настали часи, коли народ єврейський все втратив - втратив землю, державність, втратив волю, тинявся по всім світі, розсіяний поміж усіма народами, але одного не втратив - духовного єднання з своїми предками, - і це єднання дає йому все: не тільки зберігати свою народну єдність, не дивлячись на це розсіяння, але й скрізь між усіма народами відчинити ворота нового Єрусалиму - Церкви Христової, - щоб виходив туди новий Ізраїль, єдиним предком якого є Христос.

Любі брати і сестри, українці! І ми маємо велику честь у наших предках. Тяжке життя було нашого народу, але ми маємо приємність сказати, що предки наші були достойними проводирями нашого народу, що вони теж були люди непохитної віри, великої любові до свого народу, страдниками за його волю. І ми маємо велику радість сказати про своїх предків те, що говорив ап. Павло про вождів єврейського народу. В добу тяжкої неволі татарської, турецької та польської, і наші предки - славне козацтво - вірою перемогли царства, чинили правду, були міцні в бою, обертали в розтіч полки чужинців (Євр. 11, 34).

Як багато поміж нашими предками було таких, яких мечем вбивали, вогнем палили, які наруги і ран зазнали, кайданів та в'язниць, які скитались по горах та вертепах та проваллях земних. Але якраз своєю твердістю, своєю непохитністю і своїми стражданнями,

вони здобули собі та своєму народові таку славу, таку силу, що каже поет, - наша слава, наша пісня не вмере, не поляже, вона всім розкаже, чия правда, чия кривда і чий ми діти. Отже, духовне єднання наше з нашими предками, це є той найтвердіший ґрунт, на якому ми тільки й можемо відродити своє славне, вільне життя.

Велика наша біда, що за часи довгої нашої неволі під московським царем та патріархом*, ми втратили єднання з нашими предками, відірвалися від його ґрунту, який єдиний може вернути нам вільне життя.

Ми розбилися, поділилися, і не знаємо своїх предків. Одні з нас рахують себе «слов'янами» - вважають за рідну собі слов'янську мову, другі «малоросами» - прагнуть до зросійщення, а інші - ще десь далі, як це натхненно з'ясує наш батько Тарас Шевченко, в своєму листі «До живих, мертвих і ненароджених земляків в Україні і не в Україні суцях». Колись будем і по своєму глаголати, кажуть ці земляки, як німець покаже, а до того й історію нам нашу розкаже. Немає предків - безбатьченки, сироти наші земляки. Скрізь озираються, шукають, хто б їм сказав, чий вони діти. От такі ми тепер стали - українці, ми українці, за яких так плакав, так побивався Т.Шевченко; не знаємо предків своїх, своїх батьків. От через що і наша матір Україна так довго «заплакана мати»...

Любі брати і сестри! Єдиний спосіб відновити в нашій народі силу до свого рідного вільного життя, любов до своєї отчизни України - це згадати, знати своїх предків, увійти з ними в духовне єднання, раз назавжди твердо і ясно зрозуміти «чий ми діти». От це духовне єднання з нашими предками відновляє наша свята Українська Церква. Наша церква повертає наш народ до тих славних часів, коли він жив своїм вільним життям, коли його церква не була під чужою неволею, коли народ наш добре знав і пам'ятав своїх предків, єднанням з ними здобував собі велику силу до перемоги над своїми ворогами.

Відновлення цього духовного єднання з нашими предками, це і є відродження нашої рідної церкви, Не нову церкву для нашого народу ми утворюємо, ми відновлюємо ту рідну нашу церкву, за яку предки наші страждали, за яку життя своє покладали, могилами матір Україну покривали. І в час лютих страждань за свою віру, за Україну, за свій розсіяний по всім світі народ, вони, як і предки єврейського народу, не втрачали своєї віри, вони вірили, що настане час, коли відчиняться ворота нашого Єрусалиму і вже ніколи зачинятися не будуть, коли сини України здалека прибуватимуть і дочок її на руках своїх нести будуть...

От, це і бачимо ми тепер, коли єднається наш народ по всьому світі розсіяний - єднається в свою рідну церкву. Хто ж відчинив ці двері? Відчинив наш єдиний Визволник всіх народів - Христос, якого народження ми будемо святкувати: «Христос народжується - прославляйте Його, Христос з небес - виходьмо назустріч Йому!» - Амінь!

*) Джерело - Збірник: - «Проповіді на неділі і свята, слово Христове до Українського Народу», стор. 547.

Видавець: Українське Православне Братство ім. Митр. Василя Липківського. США 1988.

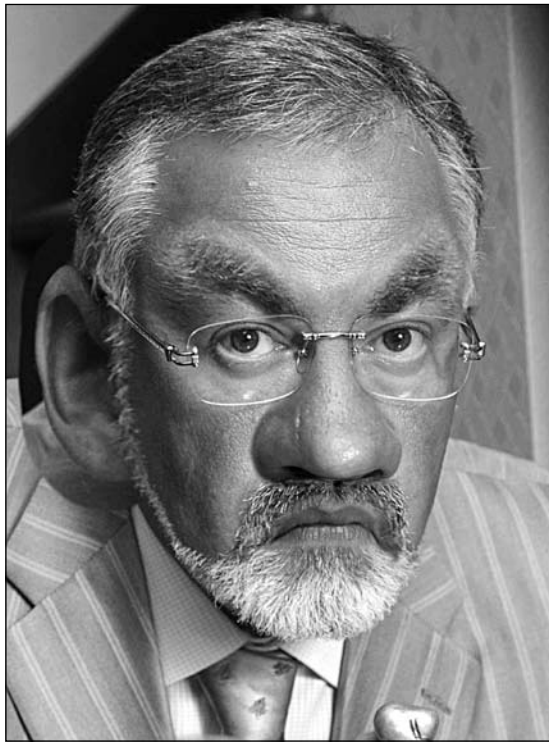
В ПАРТІЇ ВЛАДИ ПЕРЕПЛУТАЛИ БОЖИЙ ДАР З ЯЄШНЕЮ!

Таке враження, що дехто із Партії регіонів та КПУ, які творять більшість у ВР України, переплутали Божий дар з яєшнею! До такого висновку можна дійти, коли послухати „аргументи” згаданих партій щодо порушення Конституції, стосовно державної мови в Україні. Українофобство деяких депутатів партії влади доводить їх до цілковито абсурдних тверджень, які є свідченням того, що до ВР України потрапили непрофесійні, обмежені й неосвічені люди. Саме завдяки неосвіченості дехто плутає поняття про державну і рідну мову, а трибуну ВР прирівнює до трибуни передвиборчої компанії. Звичайно, що різниця існує не тільки між трибунами, але й між їхнім значенням. Якщо з трибуни до виборців ллються обіцянки, від яких ніхто не терпить, то із трибуни ВР лунають пропозиції на закони, із-за яких можуть терпіти люди і вся країна. Тому й мова між згаданими трибунами буває іншою – одна до виборців, щоб їм пообіцяти, пояснити мовою, яку ті краще розуміють, а з іншої – має лунати мова, якою пишуть закони для країни. Здається – усе просто і ясно, але не так собі пояснюють використання мови деякі непрофесійні політики.

Канада дуже строката щодо національного складу. Перед виборами можна зустріти кандидатів, які промовляють до виборців різними мовами – китайською, українською, польською, італійською і іншими, залежить від того до якої національної групи звертається кандидат і якими мовами він сам володіє. В канадському парламенті панують дві державні мови і ними послуговуються парламентарі. Отже, визнаними державними мовами, а не мовами виборців, які проживають в Канаді!

Гадаю, що у світі нема аналогів до поведінки деяких депутатів у ВР України, коли йдеться про державну українську мову. Відомо, що в демократичних суспільствах, де країна складається з кількох національностей, тобто, коли країна федеративна, як, наприклад, Швейцарія, Бельгія, Канада, які добре відомі українським депутатам, у парламенті користують-

ся мовами, визнаними державними. Інша справа з Російською Федерацією – тут успадкували ще советську систему, щодо мови, і мови національних республік у Думі не дозволені.

Це лише до прикладу українофобам у ВР України, які засліплені ненавистю до всього українського. Найкращим прикладом нерозуміння закону про державну мову є висловлювання молодого регіонала М. Левченка, який потрапив у ВР, але Закону про державну мову не дотримується і проголошує, що й не буде дотримуватися, бо, мовляв, буде говорити тою мовою, якою говорить до своїх виборців.

В інтерв'ю пана Левченка, яке було проведене відомим журналістом М. Найємом на сторінках „Української правди” (Микола Левченко: „Свобода” – це пережиток минулого, відріжка початку 20 ст., УП, 25.1.13), молодий депутат заявив: „Я нікому не зобов'язаний говорити з трибуни Верховної Ради якоюсь конкретною мовою. Я повинен говорити мовою моїх виборців.” Можете собі уявити таке проголошення у Державній Думі РФ? Я б хотів побачити реакцію російських депутатів, коли б у Думі виступали татарською, дагестанською, чеченською, чи якоюсь іншою мовою федеративних республік!

Справа в тому, що пан Левченко переплутав трибуну перед своїми виборцями і трибуну законодавчого органу країни – Верховної Ради України. Україна не федеративна і в Основному Законі сказано чітко, що державною мовою є українська. Отже, до виборців пан Левченко може звертатися хоч китайською, чи якоюсь мовою африканських, або індіанських племен, а у ВР України Закон його зобов'язує виступати українською. Інша справа, що досі безкарно порушують цей закон не тільки депутати від ПР та КПУ, але й інші тзв. демократи, що не зуміли за 21 рік вивчити державну мову, або, які просто нехтують Законом про державний статус української мови.

Молодий депутат заплутався не тільки щодо вживання державної мови, але й у звинуваченні „Свободи” щодо націоналізму, мовляв, той вже давно „перевівся” і належить до 20-х рр. минулого століття. Читачам залишиться загадкою, звідки пан Левченко черпає свої знання, бо саме зараз національний рух керує насамперед Європою, чого свідченням і є існування ЄС, як союзу незалежних національних держав – окремо взятим загрожувала б небезпека збоку агресивних країн, які ще не позбулися імперських звичок. Сильний націоналістичний рух у Франції, прагнення незалежності Каталонії, проблеми в Бельгії, прагнення канадських квебекців – є яскравим прикладом того, що націоналізм не належить до 20-х рр. минулого століття, але є дуже актуальним з початком ХХІ-ого ст.!

Справа цілковито не в тому, що „Свобода” націоналістична, але в тому, що зрусифікований Левченко вихований на ненависті до українського і не може змиритись з тим, що рідною мовою його може бути російська, але державною є українська!

Чому б українським парламентаріям не повчитись у ще досить молодій державі Ізраїль, яка зуміла запровадити у себе іврит, яким мало хто розмовляв і сьогодні у Кнесеті іншої мови не чути. Доречно буде згадати, що в Ізраїлі живе, відносно до загальної кількості населення, більше російськомовних (яким ніхто не забороняє

казати, що російська - їхня рідна), ніж російськомовних в Україні по відношенню до титульної нації! Але саме тут велика різниця між російськомовними в Ізраїлі та російськомовними в Україні. В Ізраїлі існує одна державна мова і ніхто не забороняє людям вживати вдома мову, яку хочуть. В Україні отакі колесніченки, бондаренки, левченки не здатні зрозуміти, що таке бути громадянином країни і що таке бути політиком. Тобто, нездатність і неохота вивчити мову країни, в якій ти не тільки живеш, але й хочеш бути політиком, переходить у вперту тупість - не рахуватися з Основним Законом, який є обов'язковим для всіх!

Тут слід звернути увагу й на той факт, що коли Москва так вперто хоче затягнути Україну у нове ярмо під назвою Митний союз, то навіть сам Левченко визнає, що Україна незалежна держава. «Но я живу в Украине. И у нас есть границы, есть органы власти, валюта, язык, наши граждане и наши национальные интересы. И если я вижу, что со стороны чиновников, которые управляют Российской Федерацией, нарушаются наши национальные интересы, мне это не нравится. И для меня не важно, о каком гражданине Украины идет речь – грузине, еврее, жителе Галиции, Донбасса или Юга Украины. Я не уступлю его интересы в обмен на компромисс с гражданами другого государства. Какое бы это государство ни было, это будет преступление».

Може читач помітить, що Левченко перераховує громадян України за національністю, але чомусь українців Галичини, Донбаса, Півдня України називає лише „жителями”, притім саме вони становлять понад 77% населення країни. До чого може українофобство допровадити!

З іншого боку, пан Левченко таки визнає українську мову, бо можна було сподіватись, що він скаже „єсть два языка”. Це дає надію, що молодий депутат може з часом зрозуміє, що мова для нього одинока державна, якщо він хоче залишитись політиком в Україні.

Скільки разів партія Левченка вже намагалася українцям накинути проблему мови не тому, що хтось із-за української мови терпить, але тому, що таким чином можна відвернути увагу від проблем, які нарастають в Україні. Непрофесійні міністри (на зразок Д.Табачника), дії яких запропорюють українську науку у советські

часи, податкову систему „творять” так, щоб задушити середній бізнес, а уможливити вивести капітал у офшорні фірми на Кіпрі, чи на якихось екзотичних островах; медичну опіку зведено до того, що коли у хворого нема грошей, то краще помирати. Зростання витрат на прожиття і зменшення заробітку, або заборгованість у виплаті бюджетників та свавілля вибіркової юстиції є лише підтвердженням того, що влада не зацікавлена у дотриманні Конституції.

**ВЗНАЛА, ЩО ВНУК
ГОЛОСУВАВ ЗА
«РЕГІОНИ»**

**ПЕРЕПИСАЛА
ХАТУ НА КОТА**

Конституція повинна бути дорожчим показом не тільки для населення, але й для політиків усіх рангів, але партія влади, за підтримки комуністів докладає зусиль, щоб в Україні боялись не справедливого суду, але несправедливої влади! Інакше не можна пояснити антиконституційні дії, які ПР вже не раз демонструвала у ВР України. Президент з одного боку робить заяви, що боротиметься з тоталітарними ідеологіями, а наступного дня його партія просуває через ВР закони, та людей на важливі державні посади (голова НБ, віцепрем'єр і т. ін.) лише завдяки представникам тоталітарної ідеології, яку КПУ не тільки захищає, але й застосовувала понад 70 років в Україні.

Справжні професіонали, на яких тримається країна – лікарі, вчителі, інженери, фахівці різноманітних професій трудяться за місячну платню, яка не завжди дорівнює платні депутата ВР України за один день –

2039 гривень! А що вже казати про дрібніших службовців, про пенсіонерів, які б і тисячці раділи!

Отож, не у мові причина, що влада порушує Конституцію, що депутати систематично і безкарно зневажають Основний Закон, що судді можуть виправдати вбивцю, якщо він член родини, чи пов'язаний якимись родинними коренями з людиною, що належить до партії влади, або тзв. „більшості”.

Знущання над Луценком та Тимошенко є яскравим доказом того, що в Україні панує не легальність та справедливість, про які щодня можна чути, але помста „небезпечним” опозиціонерам. Перетворення ВР України на клуб любителів російської мови зі щоденним порушенням Закону про державний статус української мови, та на оркестр, у якому диригує ділок без музичної освіти та який замість музичних інструментів орудує „законотворчими картками”, є лише яскравим доказом примітивної тактики звертати увагу на те, від чого досі не потерпів жоден російськомовний громадянин України. А коли вже перекласти на пряму мову, то наскільки „пакрашала” життя російськомовним після прийняття Закону про мови?!

Звичайно, що люди вже зрозуміли гру пануючих, але зрозуміти ще не означає змінити, а щоб змінити, то слід подати знак, що ви не тільки розумієте, але й не будете чекати, поки позбудетесь сили і волі. Коли б у 1931 році лише одна третя

із тих понад 10 мільйонів жертв Голодомору 1932-33 рр. вчасно стали на захист своїх прав, то Україна сьогодні б інакше виглядала. Тоді ще ніхто для українців не вигадував законів про „регіональні” мови, бо українська в той час не підлягала сумніву. Але ж про це добре знають не тільки представники тоталітарного режиму КПУ, як провладна партія сьогодні, але й ті, що намагаються відновити в Україні дух страху через суди, через податкові залякування, через рейдерство, через капітал, який нагромаджується у обмеженого кола „власть імущих”.

Зрештою погляньте на „демократичні” вибори Громадської ради при КМДА, де „беркут” та міція були вирішальними чинниками „демократичного вибору” ради і то в країні, де свободівцям закидають фашизм через мову, а самі послугуються методами, якими могли похвалитися хіба нацисти!

• ЗВЕРТАЮЧИСЬ ДО ДУШПАСТИРІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

ВІРА І НАУКА**1. ВСТУП**

Два крила, якими підносяться людський дух в безкраї простори - це віра й наука. З зарання людської історії вели вони людину впродовж віків, як два невідлучні товариші, удосконалювали її знання, мораль і життєві вимоги. Чойно середньовічний гуманізм, захоплений старовинною поганською літературою і мистецтвом, став глядіти з нехиттю на християнську віру. Відтоді починається щораз-то сильніший наступ, щоб відірвати віру від науки, ба навіть викликати між ними ворогування.

Реформація Лютера, французька революція, матеріалізм та атеїзм ХХ століття, - ось важливі етапи боротьби за т.зв. усамостійнення-автономію людського розуму.

Лютер проголосив засаду, що кожний має право пробувати й видавати осуд що правдивого й неправдивого є у вірі і тим заперечив владу Церкви. Лібералізм французької революції намагається увільнити чоловіка на всіх ділянках від надземної Божої сили, а матеріалізм не хотів бачити нічого поза матерією.

Ця боротьба поділила людство на два ворожі табори і це не лише на два непримиримі, чисто теоретичні становища, які займають не раз вчені, але відповідь на взаємодіювання віри й науки візується в найширші громадські шари і надає напрям державним устроєм, викликаючи густо-часто сатанічну ненависть до віруючих християн, як ось в СРСР, Мексику, Іспанії. Тому слушно сказав Гете в своїм творі «Східнозахідний Диван», що властивим, самотнім і найглибшим предметом історії світу і людства, якому підпорядковані всі інші питання, є конфлікт між вірою і невірством. І, вправді, відношення віри до науки, це центральне і найбільш пекуче питання.

Отже, чи дасться погодити віра з наукою?

- Наука і віра не зносять себе, як світло й темрява, - звучить бравурна відповідь, починаючи від ХІХ століття. Тому не диво, що в не одного доброї волі віруючого християнина постає сумнів, чи супроти такого розрізу може він бути віруючим, чи може посвятитися науці, чи не попаде він в затяжний душевний конфлікт через те, що може християнська релігія заборонити йому назвати правдою те, до чого дійшла наука. Чи не наразиться він на глум і компромітацію?

Але, щоб зрозуміти, в чім саме згодна розбіжність, та навіть непримиренність віри й науки, пригляньмося їм ближче та з'ясуємо раніше їх поняття.

2. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ПРО ВІРУ Й НАУКУ

Коли інтелігент чує слово «християнська віра», «католицька віра», здебільша думає, що тут мова про якісь релігійні тези, проголошені папою, єпископами та священиками, які нам треба принімати безкритично за правду, без доказу, лише на слово тому, що так кажуть. Ні досвідною дорогою при допомозі змислів, ні розумуванням не дадуться вони доказати, а рішальним є тільки авторитет духовенства. Якщо б так дійсно було, це був би жалюгідний стан віруючого католика і, взагалі, християнина.

Вірити значить, в загальному людським розумінні, прийняти за правду те, що спирається на чужий свідок. Коли мій знайомий розповідає мені про Америку, її будівлі і т.і., уважаю його оповідання правдивим тому, що саме він мені розповідає.

Зрештою, і другі люди, що вертаються звідти, підтверджують це. Я не бачив хмаросягів, але всі, що вертаються з Нью-Йорку, розповідають про них і привозять їх світлини. Я знаю з досвіду, що мій знайомий заслуговує на довіру і тому говорю правду. Моє переконання остаточно спирається на знання. Я йому вірю, бо знаю з досвіду, що він є достовірним свідком. Для розуму не є наглядним, що оповідання відповідає дійсності, бо остаточно міг він з малюнків світлити і видумати оповідання, але воля спонукує розум до згоди, піддаючи питання, як же ж можна тут розумно сумніватися і не прийняти за правду. Це є людська віра, і з нею стрічаємося на кожному кроці. Вона є головним джерелом людського знання, ба й навіть кожна наука спирається на віру, бо одні приймають висліди других за правдиві, не перевіряючи їх. Коли я дивлюся на довколишній світ, переконуюся, що кожна річ має причину свого буття, нічого не діється в нім без достаточної «рації»; з того вношу, що цілий світ мусить мати якусь причину. Я бачу, що існує рух, а матерія сама від себе змагає до безладності, отже хтось мусить її рушити. Ця причина мусить бути розумна, бо в світі царює великий лад, краса, доцільність і гармонія. Всі люди є переконані, що існує таке над-земське ество і зовуть його Богом. Отже існує Бог; також переконуюся з історії, що Бог об'являвся Мойсееві й пророкам і викладав їм нові правди, щоб вони передали їх людям. А для повнішого об'яснення об'являв їм Месію - Христа, який вправді народився у Вифлеємі, жив, учив, нарізав і смер. Свою науку засвідчив Він чудами і смертю та домагався від кожного чоловіка, щоб він прийняв це за правду. Це все може ствердити розумовими й історичними свідченнями.

Супроти того не залишається мені нічого іншого, як прийняти об'явлення й вважати його за правдиве. Але ж в нім говориться, що є один Бог і три особи; що Христос в одній особі має природу людську і Божу; що є сім тайн, первородний гріх і т.д., чого розумом остаточно не можемо зрозуміти. Та тут відзивається воля: Признай це за правдиве, бо це ж говорить всемогутній і непомилний Бог. Він же сама правда і не хоче вводити тебе в блуд та на манівці. Отже розум приймає за правдиве ціле об'явлення. Католицька віра, так каже Ватиканський Собор, спирається на принімання за певну правду того, що Бог об'явив і тільки тому, що сам він об'явив, а не задля того, що я розумом що правду поняв (Євр. 11,7; 6-17). Отже віра не є безкритичним і бездушним припущенням, але глибоким переконанням розуму про правду того, що є представлено до вірування і це на основі непомилного свідчення Бога. Воля спонукує розум, щоб признав це за правду.

Одначе, слід же раз підкреслити, що акт віри припускає розумове пізнання Бога, його існування, об'явлення і вимогу вірити в об'явлення. Та, проте, цей розумовий акт не становить віри. Це є так звана в теології *preambula fidei*, тобто передумовина віри.

В різних людей вступні переконання є різні, більше або менше дитинні, основні й наукові. І так в дитини вони спираються на авторитет батьків, бо так батько і мама

Йосиф СЛІПІЙ

кажуть. В дозрілих вони є розумовими раціями, а в освічених - науковими об'ясненнями. Та сам акт віри є однаковий в усіх, в неосвічених та й освічених. Його суттєвими прикметами є найперше:

1. Неевідентність (таємничість), бо Бог не об'явив внутрішньої правди віри (чому є можливе існування трьох осіб в одній природі, присутність Христа під видами хліба й вина і т.д.), але тільки сам предмет віри. Вправді можна деякі об'явлені правди пізнати природним розумом (існування Бога, Боже Провидіння, заплату за добро і зло і т.д.), але тоді це вже буде акт розуму, а не віри. Не можна, однак, тим самим актом розуму і під тим самим оглядом і вірити і знати, напр., вірити і бути переконаним, що Бог існує.

2. Акт віри є свободним актом. Розум не є свободний, коли наглядно бачить правду предмету. З тієї хвилини, як пізнає, що річ мається (два рази два є чотири), конечно видає осуд і дає свою згоду на правду. В акті віри нема евідентності, тому розум не є приневолений прийняти за правду об'явлений предмет, лише воля склонює добровільно розум робити це і то тому, що це говорить непомилний Бог. Воля, однак, може не хотіти спонукати розум і відкинути предположення. І в тім саме заслуга віри: блаженні ті, що не бачили та й увірували. Крім цього, щоб збудити акт віри, є конечна добра воля, значить, щоб вона не впливала на розум з упередженнями, але склонювала до признання об'явлення. Можна же тут спитати, чи взагалі є можливе, щоб воля впливала на видання осуду? Та це підтверджує досвід. Пристрасті, любов, ненависть можуть впливати на наше думання і в добром, і в злому напрямі. Тому воля може спонукати до глибокої застанови або відтягати розум від праці. Це й є також причиною чому від упередженого годі очекати безстороннього рішення і від упередженого недовірка збудження акту віри.

3. Предметом віри є непомилна правда, ціле об'явлення, тобто все, що Бог об'явив.

В об'явленні не може бути і тіні неправди, бо Бог є наймудріший і всевидущий. Отже не можна прийняти однієї правди, напр., що існує Бог, що Христос був Богом, але відкидати чуда, тайни і т.д. Той відкидає лиш одну правду, тим самим доказує, що авторитет Божий є непомилний.

Зі сказаного не слідує, що кожний християнин має знати всі об'явлені правди віри, щоб спастися. Конечним є вірити, що Бог є і нагороджує за добро, а карає за зло. В інші правди віри треба вірити включно (*implicite*). Більш освічений в справах віри знає більше правд. Також умовини часу вимагають глибокого знання деяких правд віри.

Хто більше читає противних віри книжок, мусить також основніше пізнати правди віри, бо інакше не вдержить рівноваги духа і попаде в невірство.

4. Дальшою прикметою акту віри є певність (Гал 1,8; Лук 21,33). Коли я приймаю за певне це, що довідався я від правдомовного свідка, без порівняння більшою є певність, коли за правду речить Божий авторитет. Та, однак, і ця певність можна стратити, якщо воля відвернеться.

5. Врешті, віра є актом розуму і волі, довершеним при допомозі Божої благодаті. Актом віри ми звертаємося до Бога, як до вічної нагороди, а до того є потрібна над-природна поміч.

Тому, що об'явлення є дане Богом для всіх народів і поколінь, - і вони мають одержувати об'явлення ненарушене і нескхиблене своєвольними поясненнями, - установив Христос Церкву, що при допомозі св. Духа має берегти ціле *depositum fidei*: депозит віри. Та Церква не береже віри, як мертвого скарбу, але як життєвий принцип вищого світу правд і моральних законів.

Як учителька народів має Вона бачне око на їх потреби, на поступ науки, культури і надприродними засадами віри кермує їх життям та поступом.

Нових правд віри Церква не може видумати або проголошувати нині таку правду, а завтра протилежну, бо за Нею стоїть Божий непомилний авторитет, який не може подавати неправду за правду.

Інша річ, коли мова про пізнання даного вже Богом об'явлення. Втім Церква може і де факто проголосити, що геометричне твердження Піфагора є неправдиве, що $2 + 2 = 5$, що сума кутів в трикутнику не виносить 180 градусів або, що нові фізичні досліді фізики не відповідають дійсності. Це вже належить до компетенції науки, про яку саме хочемо говорити. Це пізнання починається від вражень. Я приймаю їх при допомозі змислів, але й перевірю їх особною снагою - розумом. Коли гляджу на прут, що вистає з води, бачу, що він у воді виломлюється. Витягаю його і переконаюся, що це була злуда. Пізнання не є нічого іншого як відтворення дійсності, яка є поза чоловіком. Наука йде далі, вона доходить до певного, вільного від сумнівів знання, тобто до осуду про предмет і явища з пізнанням їх причин. При тій сумі знання мусить бути упорядкована. Щойно систематично уложені, певні, однорідні відомості про якусь річ з пізнанням причини звемо наукою. І таку суму пізнань і дослідів з обсягу природи з углядженням причини, звемо природничими науками. Збір відомостей і дослідів з громадського життя людини на основі джерел і прагматично, і генетично та хронологічно схоплений становить науку історії і т.д. Саме твердження й описання факту не є ще науковим знанням. Щойно дослідження зв'язків, причин і наслідків діяння є науковим пізнанням. Щоб був хліб, треба до муки додати дріжджі - це знає кожна селянка. Відповідь, чому і як перетворює грибок скріб - є щойно науковим пізнанням.

Компетенція Церкви розтягається виключно на об'явлення. Тому Церква має право заборонити книжки, що перечають віру і порушують мораль, осудити блуди, ересі і т.д.

На полі природних правд, які не торкають віри, Церква не може рішати і тому смішним було б побоюватися, щоб Церква колись проголосила, що геометричне твердження Піфагора є неправдиве, що $2 + 2 = 5$, що сума кутів в трикутнику не виносить 180 градусів або, що нові фізичні досліді фізики не відповідають дійсності. Це вже належить до компетенції науки, про яку саме хочемо говорити. Це пізнання починається від вражень. Я приймаю їх при допомозі змислів, але й перевірю їх особною снагою - розумом. Коли гляджу на прут, що вистає з води, бачу, що він у воді виломлюється. Витягаю його і переконаюся, що це була злуда. Пізнання не є нічого іншого як відтворення дійсності, яка є поза чоловіком. Наука йде далі, вона доходить до певного, вільного від сумнівів знання, тобто до осуду про предмет і явища з пізнанням їх причин. При тій сумі знання мусить бути упорядкована. Щойно систематично уложені, певні, однорідні відомості про якусь річ з пізнанням причини звемо наукою. І таку суму пізнань і дослідів з обсягу природи з углядженням причини, звемо природничими науками. Збір відомостей і дослідів з громадського життя людини на основі джерел і прагматично, і генетично та хронологічно схоплений становить науку історії і т.д. Саме твердження й описання факту не є ще науковим знанням. Щойно дослідження зв'язків, причин і наслідків діяння є науковим пізнанням. Щоб був хліб, треба до муки додати дріжджі - це знає кожна селянка. Відповідь, чому і як перетворює грибок скріб - є щойно науковим пізнанням.

Що трутина вбиває чоловіка, це відомий факт, але чому, дає наука відповідь і т.д.

Пізнані наукові правди мусять мати, і це конечно, загальне значіння, а не справджуватися тільки в одному випадку. Кути в трикутнику мусять завжди і всюди виносити 180 градусів і все $2 + 2 = 4$. І тому наука, хоч виходить від досвіду й одиничного, конкретного випадку, творить загальні поняття і ними орудує. Та в який спосіб розум творить загальні поняття, нема ще ясної відповіді. Сутинною природною властивістю розуму є здібність абстрагувати прикмети і лучити їх та доходити до поняття. Аналогічно можна спитати, чому маленьке курятко береться саме до дзьобання круп. Це є гін в його природі.

Зрештою, kwestія творення понять є зв'язана з другим питанням, на яке також нема вдовільняючої відповіді, а саме, в який спосіб розум переймає вражіння змислів, слуху, зору, смаку, нюху і т.д. Християнська філософія каже, що як всі речі є відбиткою Божих ідей, так і розум є відблиском Божого ума. Тому всі люди мають такі самі способності, творять собі менш-більш такі самі поняття і засади, які стають спільним добром цілого людства. На основі того можуть між собою порозуміватися і найстарші Генералії з наймолодшими.

Дальше наукове знання мусить також бути правдиве, значить відповідати дійсності.

Згідність між предметом і пізнанням називаємо правдою: напр., св. Володимир охрестив Русь. Вчений не витворює собі предмету, астроном - зізд, геолог - землі, фізик - матерії і т.д., але має його перед собою. Одна наука різниться від другої іншим предметом (історія, фізика) і оглядом, під яким розслідує предмет (історія, антропологія і психологія). Наука охоплює всі ділянки досвіду (обсервації, експерименту), історії і філософії, все, що розум може пізнати.

Крім певного і правдивого знання, наука обнімає також гіпотези, правдоподібні припущення і помічні засоби, якими доходить до певного пізнання і до правди. Наука не утотожнюється з правдою, але правда є її ціллю. Вона не є чимсь самостійним для себе, надлюдським генієм, що відкрив книгу правди - як її уособлюють, але діяння обмеженого і залежного від умовин, пристрасей та способностей людського розуму і разом з ним підлягає хибам та незавершеностям. Саме найбільші генії відчували це найкраще. Арістотель казав, що наш розум мається до Божого пізнання, як око сови до соняшного світла. Ньютон на склоні свого життя порівнював свої наукові здобутки з хлопчиною, що над берегом моря знайшов кращу черепашку від других, але цілий безмежний океан моря лишився йому невідомий. Коли з таким

трудом поступає наука на досвідних ділянках, ще тяжче йде на позазміслових.

Вкінці треба додати, що як підлягає наука правді, так підлягає вона і Богові, своєму Творцеві. І як залежить цілий чоловік від Бога, так підлягає Йому в усім своїм діянню, в науковім і культурнім життю. Тому чоловік не може ігнорувати Бога і в наукових дослідіх і, якщо існує Бог і якщо Він дав об'явлення, то і муж науки мусить Його признати. Цим останнім висновком ми вдираємося в саме ядро питання, про яке ми наткнули у Вступі і таємо перед труднощами, а саме, чи таке становище можна погодити з серйозним науковим дослідом. Іншими словами, чи можна бути і глибоко віруючим християнином-католиком і поважним вченим? Чи може заходити така між наукою і вірою суперечність, якої навіть за поміччю найкращої волі не дасться усунути?

3. ЧИ МОЖЕ БУТИ СУПЕРЕЧНІСТЬ МІЖ ВІРОЮ І НАУКОЮ?

Тих, що спішають з відповіддю, можна поділити на три групи. Представники першої групи відповідають потверджуючо, другі дають вимагаючу відповідь, а треті, вкінці, рішуче заперечують можливість справжнього конфлікту.

Атеїсти і матеріалісти, які перечають існування Бога і поза матерією, які енергією не хочуть нічого бачити, консеквентно не признають ніякої релігії або дивляться на неї, як на перестарілий забобон. На їх дум-

ку, віра, як згодом виказує історія, була все противником досліду, свободи науки й поступу. Навпаки, наука має обов'язок розглядати всі питання, отже доторкувати також справи віри і не може глядіти байдужим оком на її догми й подані факти, які очевидячки противляться науці. Коли взяти до уваги ще й це, що віра перечила наукові висліди і в'язала свободу науки, про якусь гармонію, не кажучи вже про співпрацю, не може бути й мови. Віра є по своїй внутрішній суті незмінною і непорушною, а наука є знову, по своїй суті, поступовою; отже, мусили остаточно із-за того, що не можна було цього укрити, розійтися. Боже об'явлення не може знести ніякого спротиву, воно мусить відкинути в принципі всякий поступ.

Отже і віруючого, і науковця годі погодити в одній особі.

Інакше вив'язуються із того положення Кант і численні протестанти разом з модерністами, яких попереджали в середніх віках авероїсти. Вони твердять, що віра й наука - це дві різні речі, їх обсяг діяння інший і тому не може бути між ними ніякої суперечності. До віри належить почування, внутрішні вимоги і бажання серця, туга за чимсь невлесним і це, чого розум бажати не може обняти, значить ірраціональна ділянка. Чоловік відчуває свої слабості і свою залежність. Це почування зроджує в ньому бажання звернутися до якогось всемогучого ества і така думка його скріпляє. Отже, існування Бога є конечним. Наука знову охоплює поле діяння розуму. Віра й наука йдуть у зовсім протилежних напрямках і тому собі не перечають. А якщо входить та сама річ в обсяг однієї і другої ділянки, тоді ніщо не стоїть на перешкоді, щоб наука по своїм вимогам її заперечувала, а віра знову по своїм її прийняла: існує Бог, нема Бога, матерія сотворена і матерія вічна.

Та один і другий погляд не може нас вдоволити, перший своєю поверховністю, а другий прямо своїм цинізмом. Існування Бога не є науково відкинуто, отже не можна й відкидати віри або уважати її пережитим забобом. Навпаки, на наших очах вона росте і до неї горнуть і найбільше освічені уми. А далі, коли хтось признає, що та сама річ може бути і правдива і ложна, що тоді діється із засадою противорічності? Як може здоровий думаючий припускати, що та сама річ під тим самим оглядом одночасно і є, і її нема? Віра не є лише почуванням, але розумовим переконанням.

Третю розв'язку дає католицька наука. Вона твердить, що між вірою і наукою не може бути противорічності. Наука і віра - це вправді два роди пізнання. В науці є чинний розум, у вірі діє також розум, але просвічений надприродним об'явленням.

В науці доходить розум до посередньої або безпосередньої наглядності - евіденції, у вірі знову до тієї точки, де розум переконується, що Бог це об'явив, значить до авторитету Бога. Предметом науки є природні правди, а віри - об'явлені тайни.

Супроти того немає між вірою й наукою ні тотожності, ні змішання однієї з другою.

Противорічність могла б постати, якщо б віра заперечувала розумові права шукачі правди, відкидати блуд, справляти похибки, принімати принцип «достаточно!», рації і т.п. Але віра стоїть саме на тій становищі, послугоується розумом і береже ті засади.

Противорічність могла б ще заходити зі сторони розуму, якщо б він силою своєї природи мусів заперечити віру. Та такої конечності нема. Віра домагається, щоб розум підчинився Богові і це зовсім зрозуміле, як навпаки, гордість і зарозумілість є недоречні. Як не понижує повірити чоловікові, так хіба не порушує людської гідності вірити Богові, коли є докази Його існування.

Пригляньмося поодиноким точкам вищої аргументації дещо ближче й основніше:

а) найперше, чи можливе є протиривство між вірою і розумом з огляду на Бога, як їх спільного джерела? Бог дав чоловікові розум, щоб доходив до пізнання правди. Та з огляду на обмежені сили розуму, той самий Бог об'явив ще надприродні правди, до яких пізнання чоловік своїми власними силами не міг би ніколи дійти. Обидва об'явлення, природне пізнання розумом і надприродне доповнення природних правд, які приймає чоловік вірою, походять від Бога. Він не може собі противорічити, ані себе заперечувати. Якщо б Він, даючи змогу пізнати якусь правду розумом, одночасно в об'явленні її заперечував, очевидно було б між вірою й наукою протиривство, але дивний і зловбий був би такий Бог.

Дальше: Бог є наймудріше єство і для Нього нема різниці між природним і надприродним. Двородність правд є лише в розумінні чоловіка і тільки з огляду на його скінчену обмежену природу й умовну проможність. Об'єктивно беручи, в розумінні Божім нема природних і надприродних правд, а за цим ні природного ні надприродного пізнання, тільки одна правда й один акт знання. Справу пояснити дещо приклад.

З підвищеного місця на землі може людина бачити якусь частину земської площини.

З літака він побачить куди більшу. Обидві частини, об'єктивно беручи, творять одну цілість. Різниця заходить тільки з огляду на підвищення. Консеквентно і в їх пізнанні не може бути суперечності. Подібно мається справа, коли дивлюся на небозвід вночі. Голим оком бачу мільйони зірок. Та коли візьму сильний далековид, побачу, що їх є куди більше. Друге пізнання не заперечує першого. Дивлячись зі становища Бога, Він однаково пізнає та бачить всі правди і тому, що раз кажу, не може бути в Його акті пізнання суперечності, а також не може бути протиривства, коли Він відкриває що правду чоловікові. Аналогічно і двоє пізнання не може викликати протиривства, бо з віри пізнає розум більше і краще, а не протиривство, як доходить розумуванням і тому не може мати причини твердити, що те, що з певністю пізнає розумом, заперечує тим самим і Об'явлення.

б) Переходимо до предмету пізнання і метафізичного доказу. Щоб пізнати правду, можна послуговуватися різними засобами і доходити до неї різними шляхами.

Правда є злучена з буттям і є його невідлучною прикметою. Все, що існує, є правдивим і як під тим самим оглядом щось не може одночасно бути і не бути, так, водночас, не може воно бути під тим самим оглядом і правдивим, і ложним. Напр. цей чоловік живе. Одночасно не може це бути і правдивим, і неправдивим, як, водночас, не може він бути і живим, і мертвим. Тому, що онтологічна правда є одна, також і логічна правда, значить згідність між нашим пізнанням і предметом, може бути тільки одна. Бо або відповідає наше пізнання дійсності або ні, і тим самим наш осуд буде тільки правдивий, а протиривчий ложний.

в) Що справді такі висновки є правдиві, свідчить і життєвий досвід. Скільки-то було і є віруючих учених і то між найвишнішими й основними науками нових наук. В попередніх століттях майже всі були віруючі, приймали існування Бога і безсмертність душі.

Пригадаймо тільки деякого з старших учених: Ньютон, Копернік, Галілей, Ляйбніц... Це ж хіба наглядний доказ, що наука не була і не є атеїстичною, і що віра й наука дадуться погодити. Фізик Лорд Келвін писав: «Наука твердить позитивно, що є творча сила - сила, яка всім проводить, особливий вплив від фізичних динамічних і хи-

мічних сил. Ви не боїтеся бути вільнодумцями. Коли пригадуєте глибше, наука змусить вас вірити в Бога, який є основою всякої релігії. Ви побачите, що наука не є протиривком, але помічником релігії».

г) На кінець, неможливість суперечності між наукою і вірою слідує з схожості між науковим пізнанням і актом віри. Це є також рачією, що вченим не справляло труднощів вірити. Віра супонує пізнання Бога і факт об'явлення. Отже і до акту віри належить акт філософсько-історичного пізнання. Дальше сам акт віри має аналогію в науці, яка приймає правду на основі чужого свідчення. Скільки-то в науці береться за правду, що оповідають другі, ба навіть спеціалісти спираються на вірі більшу частину свого знання, приймають чужі спостереження, висліди й висновки. Крім того, як віра має містериї і таємниці, так і наука не вільна від численних загадок, перед якими стоїть безрадна. Отже, між процесом акту віри і наукового пізнання є велика подібність.

Одначе, супроти тих висновків може хтось завважити, і не без деякої слушності, що все-таки в історії були конфлікти між вірою і наукою. На це можна з місця відповісти, що ці зударення були тільки позірні. Найперше між багатьма науками і вірою нема спільної точки, на якій міг би виринути спір. А якщо заходить суперечність між вірою і науками, які сходяться в тих самих питаннях і предметах, тоді десь зроблено похибку.

Або природне пізнання не є певне і правдиве, або друге з обсягу надприродного не є об'явлене, але особисто гадкою одиницею. В такому випадку треба перевести основну перевірку. Перейдім кілька прикладів.

Теологи раніше приймали, що потоп обнімав всю землю і ввесь людський рід. По основніших дослідках показується, - і це підтверджують природничі науки, - що Св. Письмо не говорить про загальний (під географічним оглядом) потоп. Та й під оглядом антропологічним нема в Св. Письмі також абсолютної певності.

Подібно мається справа з теоріями про постання неорганічного і органічного світу.

Дуже добре дасться погодити з об'явленням погляд і твердження, що Бог сотворив первісну матерію з питомими прикметами і полишив її природному розвою, а не формуючи безпосередньо по черзі сонце, землю, місяць і т.д. Так само в органічному світі. Зрештою вже св. Августин ставив гіпотезу, що першої глави Книги Буття не треба брати буквально.

А справа з Галілеєм? Його осудила конгрегація за відомістю Папи за те, що приймав оборот землі і відкидав систему Птолемея. Та Церква не осудила його як непомилний авторитет, бо конгрегація не має дару непомилності і тому не зайшла суперечності між вірою і наукою, але, як це не раз буває, між вченим і світською владою, між вченими та єпископами.

Багато здогадних непорозуміння постає з прямого незнання віри чи теології. Деякі філософи уважають Пресвяту Трійцю за протиривність, як квадратове коло.

Очевидно, не мають вони поняття про глибоку спекуляцію, подібно і мирянин сміється з аналітики і різничових рахунків. Пресвята Трійця не є твердженням 1+3, бо Божі особи щодо особовості є різні, а щодо природи є одно.

Св. Тайни - це магичні знаки, які діляють, чи чоловік хоче, чи ні - так закидають. На ділі - це оруддя, знаки, якими послуговується Бог до уділення ласки чоловікові. Чоловік може їх уживати або ні без фізичного примусу. В Пр. Євхаристії є присутній Христос правдиво, реально і субстанційно, але не в такий спосіб, як є в просторі матеріальні речі, тільки в духовий. Ділання Бога ласкою на чоловіка не

нарушує свободи волі. Цього вчать всі богослови, мимо різниці шкіл. Старозавітні й новозавітні книги є надхненні Св. Духом у всіх своїх частях, навіть в тих, в яких говориться про світські речі, це значить, що вони не можуть містити блуди. Та, водночас, не є вони науковими розвідками, але релігійно-моральними поученнями, якими послуговуються популярними висловами свого часу, так як ми нині науковими.

Непомилність папи не є тотожна з всевідчутістю і негримістю папи. Папа є непомилний, коли проголошує правди віри і моралі. Почитання образів не є почитанням предметів, але осіб, яких зображують. Віддавання почесні святим є звеличуванням їх задля святості і заступництва перед Богом.

Тому слушно замітив вже Тертуліян, що Церква не хоче більше, як тільки цього, щоб не осуджувати її раніше, чим її як слід пізнається. А маршал Фош сказав, що віра не має ворога в науці, але в незнанні.

Наука заперечує багато правд, але цього не докаже. Один філософ перечить існування Бога і душі, створення і т.д., а другий приймає. Отже твердження першого не є абсолютно певні. Деякі мислителі доходять до крайнього скептицизму, так що говорять навіть про патологію людської думки. Очевидно, що між вірою і такими «науками» не дійде до згоди.

Перейдім ще кілька зразків здогадних різниць між вірою і природничими науками.

Найпопулярніший закид є неправдоподібність чуд. Деякі професори говорили перед війною: «Мої панове, нині не вірити в чуда ходен розумний чоловік». Найкраще переконається сьогодні, коли поїде до Лурду, де всі випадки є совісно провірені. Хто приймає існування Бога, не стоїть ніщо на перешкоді, щоб послідовно прийняти чуда. А що нема Бога, цього наука не доказала і не може доказати. Аргументи існування Бога спираються на засадах причинності і об'єктивності людського пізнання і на природі людини, а цього наука не змінить, хіба змінить природу чоловіка і всесвіт.

До непоказаних «дезидератів» науки лежить вічність матерії. Атеїсти приймають це як конечність, хоч доказів на це нема, хіба цей, що інакше треба логічно дійти до Сотворителя. Також нема доказів, що життя постало на землі з матерії. Біологи колись непохитно твердили: *Omne vivum ex vivo* (що живе, від живого походить).

Зрештою, якщо б навіть доказано і вказано постання життя з матерії, це ще не заперечувало б Бога, бо Він може дати такі властивості матерії, що з неї вив'яється життя. Однак, питання залишається відкритим, чи воно так сталося. Продовження цієї kwestії є гіпотеза еволюції. Еволюціоніст, якщо приймає існування Бога, не протриває вірі. Тяжча є справа з дарвіністичним твердженням еволюції розвою чоловіка з нижчої тварини. Але до наукової певності еволюціонізму в цілій його ширині дуже далеко. Навпаки, ще перед світовою війною наука біології основно захотала теорію еволюції, особливо від часу, коли Г. Мендель доказав, що природа сотворіння змагає до збереження їх Гатунків, а не до еволюції. А сучасний найбільший американський фізик, лярврат Нобля, О.А. Міллікен каже, що та еволюція була, але в думці Бога, що творив якнайбільшу суму екзистенцій. На основі різних дослідів доказано, що всі знані досі кістки «антропосів», - бо були деякі вчені, що ділили людину на «антропос» і «нотом», - належать до повної людини. Немає ніяких посередніх форм поміж малпою та людиною.

Так само, коли взяти до уваги початок одності людського роду, нема ніякого доказу проти. Різниця рас не вистачають до прийняття кількох пнів людського роду. Його старовинність не була ніколи предметом догматичної дефініції. Святе Пись-

мо не дає на це прямої відповіді. Вправді є деякі основи в числі наведених в Біблії генерацій, але родовід не є повний. Так само вік тривання людського роду, який подають палеонтологи, доходячи до мільйонів літ, є також лише гіпотезою. Пригадую собі ще з гімназійних часів, яке враження викликало в усіх в класі, коли професор приніс образ первісного чоловіка, наче не знати який сильний атлет проти віри. На ділі це зовсім не противиться Біблії, бо вигнаний з раю Адам вів життя первісного чоловіка, примітивними засобами і серед грози природи та небезпеки від диких звірів.

Деякі вчені думали, що кінець світу, коли зірки будуть падати на землю, це казка Св. Письма. Нині знову можливість зударення землі з кометами й іншими планетами приймається в астрономії, як велика правдоподібність. Взагалі, у XVIII ст. не хотіли вчені вірити, що можуть падати на землю метеори. З музеїв усували їх, щоб не наразитись на сміх. Коли коло Загребу упав метеор 1751 р., віденський професор Stutz 1790 р. сказав: «Що паде залізо з неба, могли ще коліска вірити. Але в наших часах було б непростимим уважати такі байки за правдоподібні». В 1790 р. упав метеор в Juillac і вийт після звіту до Академії в Парижі з підписами 300 свідків.

Референт Bertholon казав, що можна співчувати з такою громадою, яка має такого віта і що це є неможливий феномен.

Ось ще один приклад з літератури перших християн. Скільки гіпотез не вдумано стосовно Євангелій, що це легенди; що християнство - дальший розвій поганських містерій і т.д., прямо одна теорія переганяла другу, одна другу повалювала й одна другій противорічила. Я сам цілий рік мусів студіювати, пишучи докторську дисертацію, щоб шойно зорієнтуватися в цім хаосі. Протестантські раціоналісти минулого століття уважали прямо, що ціла стародавня література - підроблені пізніші еляборати. Та, згодом, мусіли самі заявити устами А. Гарнака, що вже минув безповоротно час, коли вважали старохристиянську літературу включно з Новим Заповітом за підроблену зіпнуку й обман. А якщо дослід зводить віру й науку коло однієї правди, вона є для них тією самою правдою. З хвилиною, як розум пізнав правду, мусить її за таку признати і не може приймати чогось противного. Чоловік не є творцем правди й її джерелом. Таким є Бог, «Теос метрон пантон (Бог є для всього мірилом)» - як каже Плятон. Чоловік змагає до пізнання правди і приймає її ззовні.

Церква знову, якщо та сама правда є також об'явлена, на основі непомилкового авторитету Божого, подає її до вурвання і в тім не може помилитися. Двома різними дорогами віра й наука доходять до того самого вислідку.

Якщо віра подає правду, до якої розум не може природними шляхами дійти, розум мусить її прийняти, бо Бог має право вимагати, щоб признати за правду те, що Він об'явив, а наука не може її перечити. Така залежність від віри зовсім не відбирає чести науці. Вона не перечить правді і тим не спростовується своєю цілізнатю правду. Тому хибно думав Павлзен, коли писав, що підчинитися тому, що Церква вчила, вчить і буде вчити, включає постанову вважати за правду те, що зовнішньо і внутрішньо видається ложним непідкупленому розумові по неупереджених дослідках або зрештєй серйозного дослідку, скоро і коли тільки Церква видала рішення про філософічні і теологічні погляди. Розум і в справах віри не зрікається дослідку, бо мусить пізнати, що Бог існує і що сам цю правду об'явив.

Отже, справжній науковий дослід не противиться вірі, бо й не може задля підвищення рацій. Ціль науки є пізнати правду. Об'явлення не відводить науки від правди, але, як вище сказано, відкриває нові. Певність надприродних правд є більша, чим природних, бо їх відкриває непомилний Бог, а не помилний чоловік. І тому наука й віра не тільки не можуть собі противорічити, але навпаки, мирна співпраця і взаємна поміч виходить їм на обопільну користь. Філософія помагає доказувати вірі розумові основи об'явлених правд, пізнати їх зміст і робити дальші висновки. Інакше, без розумового пізнання стане віра самим почуттям і сентиментом. Тому кожний теолог є і філософ. Віра знову береже науку від блудів. Класичний в тому значенні є вислів Пастера, коли його учень питав його, як він по стільки наукових працях може бути ще віруючим? Пастир отак відповів: «Саме по стільки роздумуваннях і дослідках я зберіг віру доброго бретонця (знаних зі своєї глибокої релігійності у Франції), а якщо б я був ще більше студіював, був би дійшов до віри бретонки».

4. ВІРА І СВОБОДА НАУКИ

Признаючи однозгідність правди між вірою і наукою в пізнання, можна без уваги це ще закинути, що Церква спиняла розвій науки. Вона, будучи більше консервативною, придержувалася старих поглядів, а навіть забороняла проповідувати нові думки.

Також своїми догмами вона в'яже науковий дослід. Ренан сказав, що віруючий чоловік не може бути дослідником, бо він наперед вже знає свої висліди..., що наука, гідна цього імені, є можливою лише під умовиною повної автономії. Також Генрих Пуанкаре уважає, що свобода є конечна для науки, як воздух

для тварини.

Позбавлена свободи, гине з удушення. І ця свобода має бути безмежна. Гадка ніколи не може підчинятися ані догмі, ані партії, ані пристрасті, ані користі, ані упередженню, ані жодній іншій речі. Свобода - це солодке слово. За неї боряться народи, кривавиться людина, не може дати собі вирвати її й наука.

Перед віною свобода науки була паролем в устах всіх ліберальних вчених, особливо, коли хотіли робити з'їзди док-ри Церкви. Сьогодні, по воєнних досвідах, більшовицьких знасилуваннях науки і гітлерівських імперативах, та справа затихла.

Бо ж чим було обмеження свободи науки Церквою в порівнянні з нинішньою тиранією? Воно не раз аж смішно виглядало, як протестували проти поневолення вірою науки техніки, математики, географії, хоч вони зовсім не сходяться в своїх дослідках з вірою. Та нині, на жаль, загал учених мовчав, коли більшовики вимагали більшовицького напрямку навіть від математики і лише одиниці виступили проти такого трактування науки. Але «порівняння - це не розум». Тому, що робимо закид деяким сучасним правлінням насилування науки, не збільшимо ще від того заміту Церкви. Ото ж пригляньмося тому закидові, який, як сказано, від XIX ст. став дуже популярним. А чій же вчений дослідник мусить бути вільний від всього, що обмежує і спинює його наукову працю.

Найперше треба підмітити, що свобода науки не рівнозначна розпорежаності, цілковитій незалежності і безоглядній незалежності від усяких законів. Як всюди, так і в науці свобода є допустима тільки до відповідних меж. Бо кожний науковець є обмежений правилами логіки, основними засадами, науковою методою, мате-

ріалом, засобами і т.д. Він не може переносити століття, мішати події, робити з неморальних падлюк світлість і т.д. Словом, муж науки стає невідлякним правди і на таке обмеження свободи кожний мусить згодитися.

Вільність науки лежить тільки в тім, що вона виходить зі своїх принципів і послуговується своїми методами. Наука виходить з очевидних аксіомів або від спостережних фактів. Свобода лежить дальше у звільненні від неоправданих зовнішніх обмежень, що перешкоджають шукати правди. Такими можуть бути зовнішні чинники, авторитети, що забороняють досліджувати питання, уживати старих і вишукувати нові методи, які провадять до пізнання правди, не дозволяють признати правдиві висліди або не дозволяють користуватися дослідками других.

Отже, наука мусить бути вільною від зовнішніх неоправданих чинників, як від держави, партії, протекції, служальства і в такій самій мірі від Церкви, коли хоче досягнути свою ціль. Перед правдою мусить уступити набік всякі опортуністичні й егоїстичні огляди. Та є й оправдане обмеження від зовнішнього чинника. Не маю на думці, що вчений є зв'язаний культурною поведінкою й пошануванням прав ближнього. Йому не вільно по дахах ходити, непокоїти других, душити других газами, тому що він вчений і робить дослідку. Але навіть в самих дослідках вчений є зв'язаний зовнішнім авторитетом. Коли інші вчені виказали якусь правду, наслідники є змушені її прийняти, бо інакше всі зачинили б спочатку і не рушилися б з місця. Звідси і засада *auctoritas valet tantum, quantum argumenta* (авторитет вартує стільки, скільки аргументи).

Чим більше вчений знає здобутки других, тим більше є залежний, а чим менше знає, тим свободніший, але, на жаль, для блудів. Та не в цім вже хіба досконалість. Також чим культурніший чоловік, тим більше зв'язаний, а навпаки, де менше є обмежень і залежності, там ближче первісного ступня. Кожний культурний чоловік в'яжеться правилами й законами, але з того не слідує, що він є в гіршому положенні, як первісний бразилієць, чи африканець і австралієць. Кожний свободний громадянин мусить бути вільний від тиранії, та не від громадських обов'язків. В громадській житті він мусить себе підпорядкувати добру загалу, але тим він себе не нищить, а навпаки, підносить і розвиває.

Подібно й мистецтво є зв'язаний правилами краси, технікою й осягами своїх попередників. Від свободи дослідку треба відрізнити свободу навчання, стосовно якої можуть бути куди більші і оправдані застереження. Навчання припускає поширювання засад, які можуть порушувати не раз і прилюдний спокій, і викликати заколот, як ширення монархічних ідей в республіканській державі і навпаки, або загалом анархістичних. Тому може влада на це не дозволити.

Отже, якщо є допустиме обмеження свободи науки й людським авторитетом, куди більше авторитетом Божим. Бо природний розум доказує, що Він існує і дав об'явлені правди. Наука мусить це признати і взяти до уваги, бо ніхто не є зобов'язаний, і навіть не може, приймати тільки блудів. Та скаже хтось, в такому випадку не має наука вже що досліджувати, хоч би й ті правди, які знає з Об'явлення.

Наприклад Бог існує, це певне з Об'явлення, отже філософія не має вже що говорити.

Вона, однак, не так. Філософія має своїми засобами доходити до доказу цієї правди. Воно навіть зовсім не противиться науці, коли вона ще новими доказами potwierджує вже доказану тезу. І тому можу доказувати логічно правду, знану з віри, абстрагуючи від того, що вона об'явлена. Коли дослідник дійшов до іншого висно-

вку, знак, що десь зробив похибку і мусить перевести провірку.

Правди віри є тільки негативною нормою для науки. Об'явлення не є для неї ані джерелом, ані доказом, а лише вказівкою, що деякі правди не можна оспарювати.

Геологія не була б геологією, математика математикою, фізика фізикою і т.д., якщо б почали доказувати свої тези з Об'явлення і теології. Для них є лише це основою і результатом, що вони прийняли, як свої основи, і доказали своїми засадами й методами. Та все ж таки вони не можуть заганятися в не свої ділянки, перечити Пр. Трійцю, воплощення, тайни і т.д., бо цим переступають свої компетенції. Віра не каже, що наука має вчити і не домагається зовсім від світської науки, щоб вона доказувала і приймала за свою правду об'явлені правди, які вона сама своїми засобами рішуче не може доказати, наприклад, щоб геолог чи антрополог доказував, що перший чоловік називався Адам. Тому радше виглядає на кпини, чим на закид, коли проф. Йодль говорив, що «даліше Церква поручить фізику в часі Цепеліна доказати вознесіння на небо Христа і Марії на основі його аеростатичних поглядів».

Церква має берегти тільки Об'явлення і тому віра може бути негативною вказівкою для науки лише стосовно того, що є об'явлене, що відноситься до релігії і моралі, а тим самим неоднаково торкається всіх наук. Тому не всі науки можуть мати стичність з правдами віри в своїх дослідках. Є науки, як математика, хімія, фізика, філологія, фармацевтика, і т.д., які зовсім не входять в ділянку віри. Етнологія, біологія, геологія і філософія, навпаки, мають спільні точки з Об'явленням і може постати спір, якщо якась переступить пороги метафізики й почне робити висновки, які виходять поза межі її досвіду.

Врешті є ще третя категорія наук, які займаються тим самим предметом, що й теологія, але з іншої точки зору, як філософія й історія. Вправді, переповіднення фактів не є католицьке або некатоліцьке, але правдиве або неправдиве. Та все ж таки відіграють тут велику роль філософічні й релігійні основи, з яких історик виходить, насвітлює події і прагматично їх укладає. Коли історик не вірить в Бога, не признає Христа, Церкви, чуд, моральних законів, очевидно його історія буде інакше виглядати, як віруючого дослідника. І тому, хоч не говоримо про католицьку математику, геологію і т.д., все ж є католицька історія.

Подібно мається справа з філософією, бо вона має багато спільних точок з вірою на полі світогляду, метафізики й етики, які є найтяжчими питаннями. Не диво, що в цих ділянках зробила наука найменший поступ і найбільше поповнила блудів, і тому негативні вказівки віри є для неї найконечніші. Добре завважив один німецький філософ, що «якщо б повставали з гробів найбільші німецькі природники, лікарі і географи, вони здивувалися б на вид поступу їх наук; вони б сиділи немов учні у стіп сьогодинішніх учителів, недостатало б їм основних понять, які знає кожний початкуючий, мусіли б наперед вчитися, і багато: що вони вважали колись за певні факти, представлалося б їм, як обман або лише гіпотеза. Однак Платон, Арістотель, Зенон та Епікур могли б також ще й нині без підготовки забирати голос у філософічних дебатах про Бога й душу, чесноту й безсмертність. І вони могли б спокійно послугуватися старою зброєю, яку в порівнянні з давньою гостротою тільки незначно притупила ржа і ворожа справність. Вони чудувалися б хіба лише незначним осягом: що тепер, по 2000 літах, на ті самі питання даються ще майже ті самі протилежні відповіді».

Віра не обмежує свободи науки, як рецензент не обмежує свободи автора твору. Він справляє його хиби, як одна наука

справляє другу, і ніхто не бачить в цій якості поневолення. Подібно мається справа, коли віра справляє науку. Не є обмеженням свободи туриста, якщо він бачить краскові вказівки дороги або остероги перед безоднями, або для корабля світло морської ліхтарні, що остерігає перед скелями й мілинами. Інакше будуть не раз «великі кроки за дорогою», як каже св. Августин.

Показуючи свої береги, віра остерігає науку, щоб не розбилася, а тим самим і підпомагає науку. Віруючий чує опору у вірі, а не перепону. Маючи на увазі восьму заповідь, віруючий вчений все вважатиме правду правдою, а неправду неправдою.

Релігійно вихований вчений все скорше опанує свої пристрасті і склонності, як нерелігійний, і буде вважати обов'язком своєї совісті підійти якнайближче до об'єктивності, пам'ятаючи слова Христа «і правда освободить вас».

5. НЕУПЕРЕДЖЕНІСТЬ НАУКИ І ВІРА

Другим закидом проти однозгідності віри з наукою є вимога неупередження в науці.

А що правди віри вже наперед закреслюють висліди в науці, і без відклику, отже упереджують тим самим науку в шуканні правди. Домагання неупередженості в науці видвинули ліберальні круги разом з свободою науки і злучили обидві прикмети нероздільно. Це виявилось особливо тоді, коли професором історії на штрассбурзькому університеті мав стати католик М. Spahn. Всі протестантські університети в Німеччині негодуючи заворушилися, а старий історик Момзен сформулював в 1901 р. такий протест: «Життєвим нашим нервом є неупереджений дослід, який не знаходить цього, що він зумисне, по замірові, застанавах і зглядах повинен і волів би знайти, що служить іншим практичним цілям, які лежать поза наукою, але це, що логічно й історично совісному дослідникові видається слухним, одним словом правдивість. Покидання історика або філософа, який мусить бути або католиком або протестантом і який має служити цій або другій конфесії, значить зобов'язати, поставити межі його праці, де висліди можуть бути невідповідні конфесійній догмі... Сподіємось, що не помилимося, що цим ми висловлюємо і переконання наших товаришів».

Щоправда наука не може мати упереджень і робити припущень, але ложних. В своїх дослідках не може наука спиратися на засадах і кермуватися правилами, які не може ніяк доказати. Також наука вимагає лиш того, щоб дослідник не приймав за певне що не є певним, або припущенням. Коли ж щось є доказаною правдою, навпаки, може дослідник її прийняти, бо вона може йому бути тільки помічна, а не шкідлива. Правда не може противитися правді.

Момзен мав на увазі католицького вченого. І якщо його становище було б правдивим, жаден католик і взагалі віруючий не міг би бути науковим дослідником, лише атеїст. Віруючий приймає існування Бога, безсмертність душі, надприродне ділання і т.д. і з того становища насвітлює предмет досліді. Але таке саме положення є атеїста, який виходить з противних засад, нема Бога, душі, позагробового життя і т.д. і з них насвітлює також події. Нема чуда, це недоказане припущення. Так само є упереджений і загалом не може бути ніякої науки, бо всі виходять з якихось заложень. Майже кожна наука мусить припускати інші висліди, бо інакше немислимий якийнебудь поступ. І так астрономія супонує математику, фізику, хімію, логіку і т.д. і не переводить доказу всіх математичних, фізичних, хімічних і логічних правд. Природник не доказує, що тіло існує, є тяжче, тверде і т.д., але приймає те все за певне. А проте ніхто не робить йому докору, що

він приступив до досліді з упередженнями і припущеннями.

Історик приймає, що старовинні пам'ятки передають нам такі самі поняття і принципи колишніх народів, які маємо ми в нашій думанні. Робить це тому, бо інакше не можна було б їх ніяк зрозуміти. Історик, як і кожний дослідник, приймає природну певність.

Також і філософ припускає, що думаюча одиниця існує. Щоби перевірити правильне думання, треба прийняти, що розум є до цього спосібний і що існує засада причиновості, достаточної рації, тожності і противорічності. Інакше неможливі були б дальші висновки.

В громадській житті є також різні погляди: монархізму, демократизму, націоналізму, соціалізму, з яких діячі виходять і супонує в своїй акції.

Отже нема науки без прийнятих заложень, засад і кожний вчений належить до якоїсь школи, системи, заявляється за цією або іншою методою, має світогляд, з якого оцінює і розв'язує питання. Я є українець і з того становища пишу історію України. В протівному разі, хіба неосвічений чоловік мав би найкращі кваліфікації на науковця.

Отже нема зовсім науки без попередніх заложень і не може бути.

Маючи це на увазі, можемо тепер спитати, чи віруючий, приступаючи до наукового досліді, відповідає науковим вимогам, чи ні? Відповідь ясна, що так. Він супонує правди віри, які є доказані і певні. А що є правдиве і певне, це може вчений класти в основу своїх розшуків. Не кожний католицький вчений є в тім положенні, щоб опирався на Об'явлення, навіть як на негативний нормі. Ані Кеплер, ані Ньютон не виходили в своїх доказах від Об'явлення, ані не супонували його. Інша річ, коли історик пише про Церкву. Він не може виключати надприродного діяння, бо це противиться вірі, яка опирається на Об'явленні і розумі. Таке припущення є самозрозумілим, бо як буде писати про Церкву, якщо її нема, або як буде писати історію України, якщо її не признає в жодному, ані територіальному, ані державному, ані національному значенні.

Не трудно завважити, що в цій аргументації ліберальних вчених криється груба тенденційність.

Можна бути моністом, матеріалістом і геґеліанцем, і не бути упередженим, лише невільно бути католиком. Слушно завважує педагог Ферстер: «Я міг зробити впродовж років цікаві досвіди стосовно неймовірного упередження багатьох представників «неупередженого» досліді. Для них згори є догмою, що все, що заступає католицька Церква, є глупістю, забобоном і хворобливістю; вони, взагалі, не можуть собі представити, що неупереджений чоловік саме через конкретний досвід, неупереджений дослід і серйозну застанову може до цього дійти в науці, на полі виховання, щоб потвердити деякі погляди римської Церкви, як неминучі наслідки кожного глибокого знання душі і життя. Таке признання є некатолікові прямо заборонене; для нього мусить кінчитися правда, де зачинається католицьке, і він не може тут нічого притакувати, або під оглядом науковим його не будуть поважно трактувати».

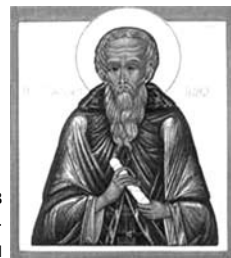
Вправді бути атеїстом належало до доброго тону в науці.

Отже, так справжня наука не може противитися вірі, а віруючий католик має повне право до поважної наукової роботи і своїми совісними працями може собі заслужити тільки на вдячність від всіх, яким дорога наука.

Джерело: о. Й. Сліпий. Віра і наука. Рим, 1990 (Вперше стаття «Віра і наука» була опублікована в 1935 році в літературно-суспільному журналі «Дзвони» у Львові).

24 СІЧНЯ СВЯТА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ВІДЗНАЧАЄ ПАМ'ЯТЬ ПРЕПОДОБНОГО ФЕОДОСІЯ ВЕЛИКОГО

Преподобний Феодосій Великий жив у V - VI ст. і був основоположником загальножительних монастирів.

Він народився в Каппадокії в родині благочестивих батьків. Володіючи прекрасним голосом, він старанно навчався церковному читанню і співу. Преподобний Феодосій палко молився, щоб Господь наставив його на путь спасіння.

У юні роки він відвідав Святу Землю і зустрівся з преподобним Симеоном Столпника, який благословив його і передбачив йому майбутнє пастирське служіння. Прагнучи до відлюдницького життя, святий Феодосій оселився в Палестині в пустельній печері, в якій, за переказами, ночували три волхви, що прийшли поклонитися народженому Спасителю світу. У ній він прожив 30 років у великому утриманні та безперервній молитві. До подвижника поступово почали сходиться люди, котрі бажали жити під його керівництвом. Коли печера вже не вміщала присутніх ченців, преподобний Феодосій став молитися, щоб Господь Сам вказав місце для обителі. Взявши з собою кадило з холодним вугіллям, преподобний пішов по пустелі. На одному місці раптово вугілля розгорілося. Тут преподобний і заснував перший чернецький монастир, або Лавру, за статутом святителя Василя Великого. Скоро Лавра преподобного Феодосія зробилася знаменитою, і в ній зібралося до 700 ченців. За завітом преподобного Феодосія, Лавра виконувала служіння ближнім, надаючи допомогу всім бідним і даючи притулок мандрівникам.

Преподобний Феодосій був незвичайно милостивий. Одного разу, коли в Палестині був голод і до монастиря зібралося безліч людей, преподобний наказав усіх пустити в огорожу. Учні зніжували, знаючи, що монастир не має можливості наситити всіх, хто прийшли. Але, коли увійшли в хлібопекарню, то побачили, що вона, по молитвам святого, наповнилась хлібами. І таке чудо повторювалося щоразу, коли преподобний Феодосій хотів допомогти бідним.

У монастирі преподобний влаштував будинок для подорожніх, лікарню для ченців і мирян, а також притулки для престарілих. З огляду на те, що в Лаврі зібралися люди з різних країн, преподобний влаштував Богослужіння різними мовами - грецькою, грузинською і вірменською. Для прилучення Святих Тайн всі збиралися у велику церкву, де Богослужіння відбувалося на грецькій мові. Під час правління Константинопольського імператора Анастасія (491 - 518) виникла ересь Євтихія і Півночі, які не визнавали ні тайств, ні священства. Імператор примкнув до лжевчення, і православні почали терпіти гоніння. Преподобний Феодосій твердо встав на захист Православ'я і написав від імені пустельників послання імператору, де викривав його і спростовував усі колишні і засуджені Вселенськими Соборами ересі. Він підтвердив, що пустинножителі і ченці будуть твердо триматися Православного сповідання. Імператор змирився на недовгий час,

а потім відновив гоніння на православних. Святий старець тоді проявив велику ревність за істину. Він, залишивши обитель, прийшов до Єрусалиму і у Великій церкві, ставши на підвищенні, виголосив привселюдно: «Хто не шанує чотири Вселенських Собору, нехай буде проклятий». За цей сміливий вчинок преподобний був засланий в ув'язнення, але незабаром повернувся після смерті імператора. Преподобний Феодосій при житті робив багато зцілень та інших чудес, приходячи на допомогу бідним. Одного разу він молитвою знищив сарану, що спустошувала поля в Палестині: за його заступництвом воїни зберігалися від загибелі, рятувалися гинучі в кораблі і заблудлі в пустелях.

Одного разу преподобний звелів ударити в било, щоб братія зібралися на молитву, і сказав: «Гнів Божий насувається на східну країну». Через кілька днів стало відомо, що сильний землетрус зруйнував місто Антіохію в той час, коли преподобний закликав ченців на молитву. Перед своєю кончиною преподобний Феодосій закликав до себе трьох улюблених єпископів і відкрив їм, що скоро відійде до Господа. Через три дні він помер у віці 105-ти років, в 529 році.

Тіло святого було з честю поховано в печері, в якій він жив на початку свого подвигу.

• З ЖИТТЯ УПЦ КП

По благословенню Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета було звершено освячення накупольних хрестів, що були встановлені на Свято-Троїцькому кафедральному соборі УПЦ Київського Патріархату м. Луганська

Чин освячення накупольних хрестів звершив керуючий Луганською єпархією архієпископ Мефодій. Співслужило владіці духовенство єпархії.

Встановлення хрестів здійснив іподиякон Дмитро Ткачов, син протоієрея Юрія Ткачова.

На історичний для міста події були присутні депутати міської ради С.В. Шакун та С.М. Линник, а також інші громадські діячі Луганщини.

Після освячення хрестів владика Мефодій подякував всім, хто взяв активну участь у будівництві храму.

Варто зазначити, що встановлення накупольних хрестів стало можливим за фінансової підтримки родини Старини (Івана, Михайла, Федора, Валентини та митрополита Адріана), родини С.Ю. Сіренка з м.Харків, родини Ірини Ващук з Торонто та родини Юрія Рибалка з м.Суми. Встановлення хрестів будівництво не завер-

шено. На черзі оздоблювальні роботи, придбання церковних меблів та виготовлення іконостасу. Будемо вдячні за будь-яку посильну допомогу у будівництві першого українського козацького храму на Луганщині.

<http://www.pravoslavja.lg.ua>

Примітка: Для тих, хто хотів би долучитися до розбудови Національної Церкви в Луганську повідомляє адресу та банківські реквізити Луганської Єпархії УПЦ КП вул. Короленка, 92, м. Луганськ, 91000, Україна; тел.: +38-050-342-79-26 (цілодобово);

e-mail: luganskpravkp@gmail.com; www.pravoslavja.lg.ua ідент. код 26349485, р.р. № 26002197878 - АТ „Райффайзен Банк Аваль” м. Київ, код банку: 380805 отримувач: Управління Луганської Єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату.

• БОЛИТЬ

ДОПОКИ?!

В Москві на Архієрейсько-му соборі РПЦ зачитано доповідь Митрополита Володимира (Сабодана) із скаргами на греко-католиків та «розкольників».

Його Блаженство роздратований тим, що УПЦ КП та УГКЦ побудували між собою нормальні стосунки, що УГКЦ, всупереч Москві, визнає таїнство хрещення в КП.

З приходом до влади Януковича, в УПЦ МП забули, що не так давно планували діалог з УПЦ КП, навіть створили комісію із його підготовки. З приходом Януковича до влади, УПЦ МП зреклася цих планів. Коли церква на

короткій нозі з владою, голова трошки паморочиться.

Цікаво, що доповідь Володимира читав керуючий справами УПЦ митрополит Бориспільський Антоній. Хтозна, чи в курсі Блаженніший, що від його імені наговорив Антоній, але відповідалість за текст лягає на Предстоятеля.

Собору передав привітання і Янукович. Він не вітає соборів УПЦ КП, зате шле теплі привіти до Москви, Патріархові Російському та

**КОЛОНКА
БОГДАНА
СЕРЕДЮКА
З ДЕТРОЙТА
(США)**

всього Митного Союзу. Я ж маю один запит до всього українського народу. Вже давно зрозуміло, що таке УПЦ Московського Патріархату. Це п'ята колона імперії на нашій святій рідній землі. То до яких пір ми будемо її терпіти? Чи не час скинути це духовне ярмо? Питання звучить риторично....

РЕКЛАМА

**ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО
В РУКИ**

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginesstudio.com

Редагує колегія. Адрес редакції: Релігійний бюлетень журналу «Бористен»
«Наша Церква - Київський Патріархат», вул. Телевізійна, 3,
49010, м. Дніпропетровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27. E-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Представництво редакції:

У США

Mr. V. Babanskyj, 74,
Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні:

Володимир Барна
вул. Банкова, 2
01024, м. Київ
тел. 066-62432-31

Підписано до друку 31.01.2013 г. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 260

ТОВ «Перша міська друкарня».
АДРЕСА:
вул. Степового Фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровська обл.,
51400, Україна